

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Надія Ференц

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ ТА ОСНОВИ ЕСТЕТИКИ

Навчально-методичний посібник
(для студентів українського відділення філологічного факультету)

Галузь знань: 01 «Освіта»
Спеціальність: 014 «Середня освіта»
Освітній ступінь: магістр

Ужгород – 2021

УДК 82.0 (076)+111.852
Ф 43

Ференц Н. С. Теорія літератури та основи естетики. Навчально-методичний посібник (для студентів українського відділення філологічного факультету). Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 104 с.

Пропонований посібник включає основні питання вивчення курсу «Теорія літератури та основи естетики» й розрахований на студентів-філологів.

Рецензенти:

Кордонець О. А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури УжНУ

Шинкар І. П., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та літератури Карпатського інституту підприємництва ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”»

Відповідальна за випуск:

Барчан В. В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури УжНУ

*Рекомендовано до друку Вченою радою філологічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол № 9 від 19 березня 2021 року).*

ЗМІСТ

Вступ	4
Програма навчальної дисципліни	9
Тематичний курс лекцій.....	10
Тематика та плани практичних занять	12
Самостійна робота студентів	32
Шкала оцінювання знань студента (національна та ECTS).....	35
Завдання для модульної контрольної роботи	38
Тести для контролю за рівнем знань студентів	41
Література.....	99
Контрольні питання до іспиту з курсу «Теорія літератури та основи естетики»	102

Вступ

Теорія літератури та основи естетики є однією з основних літературознавчих дисциплін. Вона читається студентам-магістрам, які мають певні знання із загальних питань науки про літературу. Магістранти знайомі з основними літературознавчими поняттями з курсу «Вступ до літературознавства», мають навички аналізу творів різних жанрів, яких набули під час виконання курсових, бакалаврських робіт, і знання з історії української та світової літератури, історії української критики та фольклору.

Курс теорії літератури та основи естетики завершує фахову підготовку майбутнього вчителя-словесника, підсумовує його знання з усіх дисциплін літературознавчого циклу, систематизує теоретичні поняття, необхідні для вивчення художньої літератури. До завдань теорії літератури та основ естетики входить вивчення особливостей розвитку літературного процесу, літературознавчих шкіл, напрямів, літературних течій, естетичної думки, починаючи з найдавніших епох. Вона має на меті допомогти студентам осмислити актуальні проблеми сучасної науки про літературу.

Вивчаючи курс теорії літератури та основи естетики, студенти вчаться самостійно аналізувати художні тексти, літературознавчі праці, критично оцінювати різні методології і методи. У порівнянні зі «Вступом до літературознавства» в цьому курсі питання висвітлюються глибше, різнобічніше, з врахуванням теоретичної підготовки і практичних навичок студентів, набутих під час навчання в університеті. Для майбутніх учителів літератури цей курс має методологічне значення.

Теорія літератури вивчає найскладніші питання, у тому числі і до кінця не розв'язані, дискусійні проблеми літературознавства. Вивчаючи теорію літератури, не можна обмежитися якимось одним посібником чи підручником. Необхідно ознайомитися з рекомендованими науковими дослідженнями, написаними найвидатнішими представниками вітчизняного і зарубіжного літературознавства – минулого і сучасного. Користуючись старими підручниками та посібниками, потрібно врахувати застарілість та догматизм тлумачення ряду понять, зокрема тих, що зв'язані з розвитком естетичної думки, напрямами і течіями літературознавства та літератури.

Теорія літератури поступово звільняється від догм, міфів, ідеологічної опіки, пресу марксистської соціології, концепцій

соціалістичного реалізму як вищого етапу розвитку літератури, освоює надбання національної теоретичної думки і західного літературознавства. У літературознавстві, крім відомих методів (біографічного, культурно-історичного, порівняльно-історичного, міфологічного, соціологічного, психологічного), використовуються принципи психоаналізу, структуральної поетики, неоміфологізму, герменевтики, рецептивної естетики, постструктуралізму, деконструктивізму, постколоніалізму, феміністичної критики. У науковий обіг уведено нові терміни: архетип, знак, рецепція, авторська інтенція тощо.

У процесі вивчення курсу теорії літератури та основ естетики студент зобов'язаний:

1. Ознайомитися з історією розвитку літературознавчої думки, основними напрямками і течіями вітчизняного і зарубіжного літературознавства.
2. Спираючись на знання з фольклору, історії літератур, літературної критики, домогтися вироблення наукових уявлень про специфіку літератури, традиції, новаторство, проблеми змісту і форми, інтерпретації художніх текстів.
3. Навчитися застосовувати теоретичні знання на практиці, аналізуючи конкретний твір, творчу індивідуальність письменника, літературний процес певного періоду.
4. Навчитися використовувати знання теорії літератури в школі. Спираючись на знання, відомі учням, пояснювати їм теоретико-літературні питання, передбачені програмою.
5. Виховати в собі звичку систематично знайомитися з новими працями з питань теорії літератури і бажання займатися проблемами літературознавства. Дослідження теоретичних питань має зайняти належне місце серед тематики курсових і дипломних робіт.

Важливу роль у підготовці філолога відіграють семінарські заняття. Вони мають на меті:

1. Зміцнити і поглибити відповідні теоретичні положення лекційного курсу, детальніше конкретизувати їх на різноманітних прикладах із світової літератури.

2. Навчити поєднувати вивчення загальних закономірностей літературного розвитку з аналізом конкретних явищ літератури і мистецтва, теоретичний та історичний аспекти.
3. Зміцнити в студентів навички теоретичного і конкретно-історичного вивчення загальних закономірностей розвитку літературознавчих і художніх напрямів, течій, родів, видів, жанрів художніх творів у єдності змісту і форми.

Вступні іспити на філологічний факультет та заняття на першому курсі свідчать, що випускники середніх шкіл мають серйозні прогалини в знаннях із питань теорії літератури. Знаючи окремі категорії, не вміють застосувати їх на практиці. Це пояснюється невисоким рівнем теоретичної підготовки самих вчителів, які часто не мають навичок самостійної оцінки літературних явищ, не вміють теоретичні знання застосувати на практиці. Глибокий аналіз художнього твору студенти підмінюють переказом сюжету, традиційним визначенням теми, проблеми та ідеї твору, називанням окремих художніх засобів.

Методичний посібник розрахований на більшу кількість занять, ніж передбачено навчальним планом. Це дає можливість вибрати теми семінарських занять, враховуючи особливості конкретних академічних груп. Отримавши завдання підготувати ту чи іншу тему семінарського заняття, студент повинен ознайомитися з відповідним планом, переглянути конспект лекцій, підручники з теорії літератури, самостійно опрацювати рекомендовану літературу. Така література додається до кожного плану семінарського заняття. При бажанні студент може знайти наукову літературу самостійно. Знайомство з кількома дослідженнями дає можливість студентові зіставляти різні точки зору в підході до розв'язання складних проблем, виробити власний погляд на ту чи іншу проблему, підібрати найцінніший і найцікавіший матеріал для відповіді на семінарському занятті.

Студент-магістрант повинен уміти розкрити особливості дослідницького стилю автора наукової праці, новизну й оригінальність його міркувань та висновків і знайти шлях до власної концепції у відповідному питанні.

Готуючись до семінарського заняття, студент мусить законспектувати рекомендовані статті, розділи монографій.

Розкриваючи те чи інше питання, він зобов'язаний посилатися на наукову літературу, співставляти думки вчених і аргументувати свої.

Знання, набуті на семінарських заняттях, він зможе використати у школі. Підготовлені до семінарських занять конспекти варто зберегти, бо шкільні бібліотеки недостатньо забезпечені працями з теорії літератури та естетики.

Систематична і сумлінна підготовка до семінарських занять дає можливість студенту добре скласти іспити з теорії літератури та основ естетики і гарантує успішну роботу в школі.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: навчити студентів аналізувати літературознавчі праці, художні твори, застосовуючи різні методи літературознавства; спираючись на знання з фольклору, історії літератури, літературної критики, домогтися вироблення наукових уявлень про специфіку художньої літератури, традиції, новаторство, проблеми змісту і форми, інтерпретації художніх текстів; навчити застосовувати теоретичні знання на практиці, аналізуючи конкретний твір, творчу індивідуальність письменника, літературний процес певного періоду; навчити використовувати знання теорії літератури в школі; спираючись на знання, відомі учням, пояснювати їм питання теорії літератури, передбачені програмою.

Завдання дисципліни:

1. Набути вмінь самостійного аналізу змісту і форми художніх творів.
2. Застосовувати різні методи інтерпретації художніх текстів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- значення термінів теорії літератури і методології;
- історію розвитку літературознавчої думки;
- школи і течії у літературознавстві;
- естетичні категорії;
- специфіку літератури, особливості образу, характеру, творчого процесу;

- структуру та елементи змістової організації твору, форми вираження і форми розвитку літератури;
- типи вираження образу автора, категорії читача;
- теорію родів, видів і жанрів;
- особливості літературного процесу;
- питання типологізації художніх творів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти:**

- самостійно опрацьовувати статті і монографії з теорії літератури та основ естетики;
- аналізувати художні тексти, послуговуючись різними методологіями, навчитися критично оцінювати різні методи і концепції;
- вивчення загальних закономірностей літературного процесу поєднувати з аналізом конкретних явищ літератури й естетики.

Програма навчальної дисципліни
Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	лекції	практичні	індивідуальна робота	самостійна робота
<u>Змістовий модуль</u>				
Тема 1. Предмет і завдання теорії літератури.	2			6
Тема 2. Історія розвитку літературознавчої думки.	2	2		6
Тема 3. Основні напрями зарубіжного літературознавства XIX–XX століть.	2	2		6
Тема 4. Новітні напрями і течії у літературознавстві.	2	2		7
Тема 5. Історія українського літературознавства.	2			5
Тема 6. Художня література як вид мистецтва.	2	2		5
Тема 7. Художній образ і знак.	2	2		7
Тема 8. Проблема змісту і форми в літературі.	2	2		7
Тема 9. Автор і читач.	2	2		7
Тема 10. Генерика і генологія літератури.	2	2		7
Тема 11. Літературний процес.	2			7
Тема 12. Літературні напрями, течії.	2	2		8
Усього годин: 120	24	18		78

Тематичний курс лекцій

Вид роботи	Опис роботи
<u>Лекція № 1.</u> <i>Предмет і завдання теорії літератури.</i>	Лекція передбачає розгляд предмета теорії літератури і основ естетики; основних і допоміжних літературознавчих дисциплін, зв'язку теорії літератури з філософією, історією, мовознавством, етнографією, теологією, психологією. В лекції визначаються завдання курсу.
<u>Лекція № 2.</u> <i>Історія розвитку літературознавчої думки.</i>	На лекції розглядаються естетика і літературознавство періоду античності, середньовіччя, Відродження, бароко, класицизму. Естетика і літературознавство епохи Просвітництва, періоду німецького класичного ідеалізму.
<u>Лекція № 3.</u> <i>Основні напрями зарубіжного літературознавства XIX–XX століть.</i>	На лекції розглядаються особливості біографічного, міфологічного, культурно-історичного, психологічного напрямів компаративізму, інтуїтивізму, «філософії життя», фройдизму, наратології, феноменології, структуралізму, екзистенціалізму, «нової критики».
<u>Лекція № 4.</u> <i>Новітні напрями і течії у літературознавстві.</i>	Лекція знайомить із такими літературознавчими течіями, як постструктуралізм, деконструктивізм, фемінізм, рецептивна естетика, наратологія, постколоніальна критика, екокритика.
<u>Лекція № 5.</u> <i>Історія українського літературознавства.</i>	В лекції розглядаються такі питання: а) зародження та розвиток українського літературознавства (XI–XVIII ст.); б) українське літературознавство в перші десятиріччя XIX століття; в) розвиток українського літературознавства в середині XIX століття; г) українське літературознавство в останні десятиліття XIX століття; д) українське літературознавство XX століття: здобутки і втрати.

<u>Лекція № 6.</u> <i>Художня література як вид мистецтва.</i>	Лекція знайомить із такими питаннями: а) поліфункціональність мистецтва; б) прекрасне в житті і в мистецтві; в) естетичний ідеал; г) піднесене; д) трагічне; е) комічне; є) потворне і низьке. Лекція знайомить із видами мистецтва, їх класифікацією, особливостями художнього пізнання, предметом і специфікою художньої літератури.
<u>Лекція № 7.</u> <i>Художній образ і знак.</i>	У лекції розглядаються особливості художнього образу, творчий процес, характер, проблеми типізації, види художніх образів, знак і його види, свобода творчості і детермінізм.
<u>Лекція № 8.</u> <i>Проблеми змісту і форми в літературі.</i>	Лекція знайомить із такими питаннями: а) єдність змісту і форми; б) структура і елементи змістової організації художнього твору; в) формальні чинники художнього змісту; г) форми вираження і форми розвитку літератури; д) художній твір і текст.
<u>Лекція № 9.</u> <i>Автор і читач.</i>	У лекції розглядаються питання авторства твору, типи вираження образу автора; «концепція смерті автора», категорії читача.
<u>Лекція № 10.</u> <i>Генерика і генологія літератури.</i>	Лекція знайомить із такими питаннями: а) теорія літературних родів; б) теорія жанру; в) епос (види і жанри); г) лірика (види і жанри); д) драма (види і жанри); е) міжродові жанрові утворення.
<u>Лекція № 11.</u> <i>Літературний процес.</i>	У лекції розглядаються питання розвитку літератури, фактори, які визначають особливості цього розвитку, спадкоємність, літературні взаємодії і взаємовпливи, традиції і новаторство.

<u>Лекція № 12.</u> <i>Проблеми типізації літературних творів.</i>	Лекція знайомить із проблемою творчості письменника, стилю, літературними школами, групами, течіями, художнім методом.
<u>Лекція № 13.</u> <i>Літературні напрями.</i>	На лекції розглядаються такі літературні напрями, як бароко, класицизм, сентименталізм, романтизм, реалізм, натуралізм, модернізм і його стильові течії (символізм, акмеїзм, імпресіонізм, неоромантизм, неореалізм, екзистенціалізм, футуризм, експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм, абстракціонізм, «новий роман», необароко), соціалістичний реалізм і постмодернізм.
Модульна контрольна робота.	Літературознавчі напрями і школи. Генерика і генологія. Теорія роду, жанру. Літературний процес, проблеми типізації літературних творів.

Тематика та плани практичних занять

Практичне заняття № 1.

Основні теоретико-літературні положення «Поетики» Аристотеля

1. Поняття «мистецтво», «поетика» в трактуванні Аристотеля.
2. Теорія мімезису та її тлумачення в сучасному літературознавстві.
3. Специфіка художньої літератури.
4. Поділ літератури на роди і види. Особливості родів і видів.
5. Естетичні категорії.
6. Мова художнього твору.
7. Питання віршування.
8. Характер, художня правда, умовність мистецтва.
9. Вчення про катарсис та засоби його творення в літературі.
Тлумачення катарсису.
10. Значення «Поетики» Аристотеля для розвитку світової естетичної думки.

Література

1. Аверинцев С. С. Древнегреческая поэтика и мировая литература // Поэтика древнегреческой литературы. М., 1981.
2. Альтман И. Л. Драматические принципы Аристотеля // Альтман. Избранные статьи. М., 1957.
3. Аникст А. А. Теория драмы от Аристотеля до Лессинга. М., 1967.
4. Аристотель. Поэтика. К., 1967.
5. Асмус В. Ф. Искусство и действительность в эстетике Аристотеля // Из истории эстетической мысли древности и средневековья. М., 1963.
6. Воронина Л. А. Основные эстетические категории Аристотеля. М., 1975.
7. Гадамер Г. Искусство и подражание // Гадамер. Актуальность прекрасного. М., 1991.
8. Давидов Ю. М. Искусство как социологический феномен. М. : Наука, 1968.
9. Лосев А. Ф. История античной эстетики: Итоги тысячелетнего развития. М., 1992.
10. Овсянников М. Ф. История эстетической мысли. М., 1982.
11. Пригодій С. Література Давньої Греції. К., 1999.
12. Татаркевич В. Античная эстетика. М., 1977.
13. Чапышев А. Н. Аристотель. М., 1991.

Практичне заняття № 2.

Теорія класицизму у працях Горація «Послання до Пізонів» та Нікола Буало «Мистецтво поетичне»

1. Горацій та естетична думка епохи античності.
2. Горацій про предмет і структуру античної трагедії.
3. Критика та її завдання.
4. Проблема змісту і форми.
5. Нормативність та дидактизм поетики Горація.
6. Раціоналістичний і нормативний характер естетики Н. Буало.
7. Зміст і форма художнього твору.
8. Особливості типізації.
9. Поетичні жанри.
10. Трагування категорії прекрасного.
11. Завдання літературної критики.
12. Спільне та відмінне в теорії класицизму в поетиках Горація і Буало.

Література

1. Буало Н. Мистецтво поетичне. К., 1967.
2. Випер Ю. Поэзия барокко и классицизма // Европейская поэзия XVII века. М., 1977.
3. Горацій. Послання до Пізонів. К., 1967.
4. Канон В. М. От Ренессанса к классицизму. Мн., 1978.
5. Литературные манифесты западноевропейских классицистов. М., 1980.
6. Наливайко Д. Русский и западноевропейский классицизм. М., 1982.
7. Наливайко Д. С. Искусство: направления, течения, стили. К., 1981.
8. Нефёдов Н. Т. История зарубежной критики и литературоведения. М., 1980.
9. Театр французского классицизма. М., 1970.
10. Чижевський Д. Історія української літератури. Тернопіль, 1994. С. 308–353.

Практичне заняття № 3.

Трактат Лессінга «Лаокоон»

1. Історія створення «Лаокоона».
2. Види мистецтва і специфіка літератури.
3. Особливості художнього образу.
4. Лессінг про прекрасне в житті і в літературі.
5. Літературна критика про трактат Лессінга «Лаокоон».
6. Значення трактату «Лаокоон» для розвитку теоретико-літературної думки.

Література

1. Асмус Ф. Немецкая эстетика XVIII в. М., 1962.
2. Лессінг Г. Е. Лаокоон. К., 1968.
3. Овсянников М. История эстетической мысли. М., 1984.
4. Уманцев Ф. С. Система естетичних поглядів Лессінга. «Лаокоон» // Лессінг Г. Е. Лаокоон. К., 1968.
5. Фридлендер Г. Лессинг как эстетик и теоретик искусства // Лессинг и современность. М., 1981.

Практичне заняття № 4.

Трактат Івана Франка «Із секретів поетичної творчості»

1. Специфіка літературної критики.
2. Ідеї психоестетики М. Дессуара, психолінгвістики Г. Штайнталя, експериментальної психології В. Вундта у праці І. Франка «Із секретів поетичної творчості».
3. Співвідношення свідомого і підсвідомого у творчому процесі.
4. Роль відчуттів, спогадів і ерупції у процесі творчості.
5. Закони асоціації ідей і роль фантазії у поетичній творчості.
6. Естетична та психологічна функція слова. Засоби художньої пластики: зорові, слухові, дотикові, запахові відчуття та їх комбінації.
7. І. Франко про межі поезії, музики і живопису.
8. Поетична краса.

Література

1. Адельгейм Є. Естетичний трактат Івана Франка і проблеми психології творчості // І. Франко. Із секретів поетичної творчості. К., 1969.
2. Войтюк А. Літературознавчі категорії Івана Франка. К., 1969.
3. Ключек Г. Трактат Івана Франка «Із секретів поетичної творчості» як предтеча української рецептивної естетики // *Слово і Час*. 2007. № 4. С. 39–45.
4. Науменко Н. В. Трактат Івана Франка «Із секретів поетичної творчості» як відкриття у світовому літературознавстві // Семантика мови і тексту. Збірник статей VI Міжнародної конференції 26–28 вересня 2000р. Івано-Франківськ, 2000. С. 416–420.
5. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998. С. 41–45.
6. Фізер І. Іван Франко: від соціологічної до психологічної зумовленості літератури // *Січ*. 1993. № 5.
7. Франко І. Із секретів поетичної творчості. К., 1969.

Практичне заняття № 5.

Специфіка художньої літератури

1. Художнє і наукове пізнання.
2. Сучасні теорії специфіки літератури.
3. Художній образ, його зміст і особливості.
4. Види художніх образів.
5. Типове і характерне.
6. Літературний архетип.
7. Особливості творчого процесу.

Література

1. Абрамович Г. Л. Предмет и назначение искусства и литературы // Теория литературы. Основные проблемы в историческом освещении. М., 1962. Т. 1. С. 28–57.
2. Арнаудов М. Психология литературного творчества. М., 1970.
3. Буров Н. А. Эстетическая сущность искусства. М., 1966.
4. В'язовський Г. А. Питання психології творчого труда письменника. Конспект лекцій спецкурсу на допомогу студентам-філологам. Одеса, 1966.
5. В'язовський Г. А. Специфіка творчого труда письменника. Одеса, 1964.
6. В'язовський Г. А. Творче мислення письменника. К., 1982.
7. Гачев Г. Д. Жизнь художественного сознания. Очерки по теории образа. М., 1972.
8. Гинсбург Л. О литературном герое. Л., 1979.
9. Громов Е. С. Природа художественного творчества. М., 1986.
10. Дремов А. Специфика художественной литературы. М., 1964.
11. Дремов А. Художественный образ. М., 1961.
12. Левчук Л. Г. Психоанализ и художественное творчество. К., 1980.
13. Лесин В. М. Реалістичний образ у художньому творі. К., 1976.
14. Макаров А. П'ять етюдів. Підсвідомість і мистецтво. Нариси з психології творчості. К., 1990.
15. Мелетинский Е. М. О литературных архетипах. М., 1994.

16. Палиевский П. В. Внутренняя структура образа // Теория литературы. Основные проблемы в историческом освещении. М., 1962. Т. 1. С. 72–111.
17. Піхманець Р. Психологія художньої творчості та методологічні аспекти. К., 1991.
18. Поспелов Г. Специфика художественного творчества // Искусство и эстетика. М., 1984.
19. Пустовойт П. Г. От слова к образу. К., 1974.
20. Ференц Н. С. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014. С. 188–219.
21. Цейтлин А. Г. Труд писателя. Вопросы психологии творчества, культуры и техники писательского труда. М., 1967.
22. Юнг К. Г. Архетип и символ. М., 1991.
23. Якобсон Р. Психология художественного творчества. М., 1991.

Практичне заняття № 6.
Психолінгвістична теорія Олександра Потебні

1. Сутнісне буття поетичного твору:
 - поетичний твір як діяльність;
 - поетичний твір як повідування;
 - поетичний твір як самодоцільна форма;
 - слово як аналог поетичного твору.
2. Структура художнього твору:
 - структурна спорідненість між мовою і поетичним твором;
 - зміст;
 - зовнішня форма;
 - внутрішня форма.
3. Модальність поетичної форми:
 - іманентні та зумисні форми;
 - байка;
 - прислів'я;
 - байки і прислів'я як поетичні твори.
4. Функціональне призначення поетичного твору:
 - телеологія поетичних образів;
 - когнітивна функція;
 - експресивна функція;
 - допоміжні функції;
 - критика як спосіб пізнання.

Література

1. Голомб Л. Методологія та методика студентських наукових досліджень із українського літературознавства. Навчально-методичний посібник. Ужгород : [б. в.], 2012. 50 с.
2. Іваньо И. Эстетическая концепция А. Потебни // Потебня А. А. Эстетика и поэтика. М., 1976.
Іваньо И. Питання змісту і форми в дослідженнях з естетики у 20-х роках // З історії філософської думки на Україні. К., 1965.

3. Наєнко М. Історія українського літературознавства. К., 2001. С. 112–132.
4. Наукова спадщина О. О. Потебні і сучасна філологія. К., 1985.
5. Пелех П. Питання взаємозв'язку мислення і мови в працях О. О. Потебні // Нариси з історії вітчизняної психології кінця ХІХ і початку ХХ ст. К., 1959.
6. Потебня О. Естетика і поетика слова. К., 1985.
7. Пустовойт П. Г. Учение А. А. Потебни и современные теории образа // От слова к образу. К., 1974. С. 164–174.
8. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів, 1996. С. 23–39.
9. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні. К., 1996.

Практичне заняття № 7.
Основні естетичні категорії

1. Естетичне: значення терміна.
2. Прекрасне в житті і в мистецтві. Історія теорії прекрасного.
3. Трагічне в житті і в мистецтві.
4. Комічне в житті і в мистецтві
5. Естетичний ідеал.
6. Пафос і його види.

Література

1. Адорно Т. Теорія естетики. Київ, 2002. С. 89–122.
2. Антонич Б.-І. Національне мистецтво. Спроба ідеалістичної системи мистецтва. Наука і культура. Київ, 1990. Вип. 24.
3. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. М., 1986.
4. Білоус П. В. Теорія літератури. Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2013. С. 75–94.
5. Боров Ю. Комическое или о том, как смех казнит несовершенство мира и обновляет человека... М., 1970.
6. Боров Ю. О трагическом. М., 1961.
7. Боров Ю. Эстетика. М., 1986.
8. Гегель Г. В. Ф. Эстетика: В 4-х т. М., 1968. Т.1. С. 194-200.
9. Естетика / за ред. В. Лозового. Київ, 2004. С. 70–127.
10. Естетика / за ред. Л. Т. Левчук. Київ, 1997. С. 48–107.
11. Лазарева М. А. Трагическое в литературе. М., 1983.
12. Лосев А. Ф., Шестаков В. П. История эстетических учений. М., 1965.
13. Пospelов Г. Н. Искусство и эстетика. М., 1984.
14. Пропп В. Я. Проблема комизма и смеха. М., 1976.
15. Руднева Е. Г. Идейное утверждение и отрицание в художественной литературе. МГУ, 1982.
16. Татаркевич В. Історія шести понять. Київ, 2001.
17. Ференц Н. С. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014. С. 162–196.
18. Хализев В. Теория литературы. М., 2000. С. 16–33; 68–79.

Практичне заняття № 8.

Проблеми змісту і форми художньої літератури

1. Форма і зміст як філософські категорії.
2. Предмет і зміст мистецтва.
3. Зміст і форма художнього твору.
4. Структура і елементи змістової організації художнього твору.
5. Структура і елементи внутрішньої форми художнього твору.
6. Зовнішня форма художнього твору.
7. Форми вираження змісту і форми розвитку літератури.
8. Поняття про художність.

Література

1. Бахтин М. М. Проблема содержания, материала и формы в словесном художественном творчестве // Вопросы литературы и эстетики. М., 1975.
2. Ванслов В. Содержание и форма в искусстве. М., 1956.
3. Гаврилюк П. И. Деякі особливості художнього змісту і художньої форми // Питання літератури. Київ, 1962.
4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 116–250.
5. Гуляєв Н., Богданов А., Юдкевич. Теория литературы в связи с проблемами эстетики. М., 1970. С. 92–104.
6. Естетика / За ред. В. Лозового. Київ, 2004. С. 127–135.
7. Естетика / За ред. Л. Левчук, 1997. С. 128–146.
8. Ференц Н. С. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014. С. 223–245.
9. Чернец В. Теория литературы. М., 2000. С. 149–157.

Практичне заняття № 9

Літературний процес

1. Літературний процес як виявив мистецького життя епохи.
2. Зовнішні фактори розвитку літератури.
3. Внутрішні фактори розвитку літературного процесу:
 - традиції і новаторство;
 - відштовхування;
 - запозичення;
 - наслідування;
 - пародіювання;
 - епігонство;
 - цитування;
 - репродукція;
 - ремінісценція;
 - парафраза;
 - натяк;
 - варіація;
 - суперництво;
 - концентрація і розпорошення.
4. Види художньої взаємодії.

Література

1. Буряк Б. До питання про традиції і новаторство // За законами краси. Київ, 1963.
2. Бушмин А. С. Преемственность в развитии литературы. Ленинград, 1975.
3. Выходцев П. С. Новаторство, традиции. Ленинград, 1973.
4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 442–460.
5. Поспелов Г. Н. Проблемы исторического развития литературы. М., 1972.

Новітні напрями і течії в літературознавстві

1. Постструктуралізм.
2. Деконструктивізм.
3. Фемінізм.
4. Постколоніальна критика.
5. Постмодернізм.
6. Рецептивна естетика.

Література

1. Барт Ролан. Від твору до тексту // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки. Львів, 1996.
2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ, 2001. С. 45–52.
3. Дерріда Жак. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів, 1996. С. 457–477.
4. Джеймсон Фредрік. Політика теорії: ідеологічні погляди у постмодерністичних дебатах // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Там само. С. 136–163.
5. Ізер Вольфганг. Процес читання: феноменологічне наближення // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Там само. С. 261–277.
6. Інгарден Роман. Про пізнання літературного твору // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Там само. С. 567-579.
7. Крістева Юлія. Stabat Mater // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Там само. С. 425–509.
8. Павличко Соломія. Фемінізм. Київ, 2002.
9. Саїд Едвард. Орієнталізм // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Там само. С. 544–558.
10. Фізер І. Школа рецептивної естетики // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Там само. С. 251–252.
11. Фуко Мішель. Що таке автор? // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Там само. С. 444-455.

Практичне заняття № 11.

Роди і жанри як форми розвитку літератури

1. Теорія літературних родів. Аристотель, Гегель, Веселовський про диференціацію літературних родів.
2. Своєрідність змісту і форми епосу. Його види і жанри.
3. Лірика, її жанрово-видовий поділ. Генезис та історична еволюція лірики.
4. Дія як основа драми. Основні види і жанри драми.
5. Ліро-епічні твори.
6. Теорія жанру:
 - канонічні жанри;
 - деканонізація жанрових структур;
 - жанрові системи.

Література

1. Арістотель. Поетика. Київ, 1967.
2. Білоус П. В. Теорія літератури. Навчальний посібник. Київ Академвидав, 2013. С. 146–172.
3. Буало Н. Мистецтво поетичне. Київ, 1967.
4. Веселовский А. Историческая поэтика. М., 1970.
5. Волкова Т. Проблема жанра в лирике. Львов, 1991.
6. Галич О., Назарець В., Васильєв. Теорія літератури. С. 251–340.
7. Гегель. Лекции по эстетике: В 4 т. М., 1968. Т III. С. 342–616.
8. Гинсбург Л. О лирике. М., 1964.
9. Гнатюк М. Поема як літературний вид. Київ, 1972.
10. Журбина Е. Теория и практика художественно-публицистических жанров (Очерк. Фельетон). М., 1969.
11. Кашина Н. Жанр как эстетическая категория. М., 1984.
12. Копистянська Н. Жанр як система у просторі літературознавства. Львів, 2005.
13. Малютіна Н. П. Українська драматургія кінця ХІХ – початку ХХ століття: аспекти родо-жанрової динаміки. Одеса, 2006.
14. Поспелов Г. Лирика. М., 1976.
15. Розвиток і оновлення видів і жанрів та мовностилістичних засобів художнього зображення в радянській літературі.

Матеріали міжвузівської республіканської наукової конференції.
Одеса, 1968.

16. Теория литературы: Основные проблемы в историческом освещении. М., 1964. Кн. 2.
17. Фащенко В. Новела і новелісти. Київ, 1968.
18. Ференц Н. С. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014. С. 269–342.
19. Хализев В. Драма как род литературы. М., 1986.
20. Хализев В. Теория литературы. М., 2000. С. 294–344.
21. Хропко П., Гуляк А. Жанрова специфіка літературного твору. Київ, 1994.
22. Чернец Л. Литературные жанры. М., 1982.
23. Юрияк А. Літературні жанри малої форми. Київ, 1996.

Практичне заняття № 12.

Романтизм як художній напрям

1. Суспільно-історичні передумови та естетична природа романтизму.
2. Тип героя, характер.
3. Західноєвропейський романтизм. Течії і школи.
4. Особливості українського романтизму.
5. Романтизм і романтика.

Література

1. Ванслов В. В. Эстетика романтизма. М., 1963.
2. Волинський П. К. Український романтизм у зв'язку з розвитком романтизму в слов'янських літературах. Київ, 1963.
3. Волков И. Ф. Романтизм. Творческие методы и художественные системы. М., 1978. С. 128–175.
4. Дьяконова Н. Я. Английский романтизм. Проблемы эстетики. М., 1978.
5. Комаринець Т. І. Ідейно-естетичні основи українського романтизму (проблема національного й інтернаціонального) / За ред. Г. Я. Луцак. Львів : Вид-во при львівському держ. ун-ті видав. об'єднання «Вища школа», 1983. 224 с.
6. Манн Ю. З. Поэтика русского романтизма. М., 1976.
7. Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. Харків, 2003.
8. Павличко С. Український романтизм і тяглість напрямку як естетичний тупик // Теорія літератури. 2002. С. 451–496.
9. Соколов А. Н. К спорам о романтизме // *Вопросы литературы*. 1963. № 7. С. 108–137.
10. Тетеріна Д. Романтизм – стиль української літератури. Київ, 1997.
11. Ференц Н. С. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014. С. 404–410.
12. Чижевський Д. Слов'янський романтизм // *Слово і Час*. 2005. №8. С. 51–65.
13. Яценко М. Романтизм як художній напрям в українській літературі // *Українська мова і література в школі*. 1989. № 2.

Практичне заняття № 13.

Основні принципи аналізу художнього тексту

1. Літературний твір як художня цілісність.
2. Шляхи наукового вивчення художнього твору в діалектичній єдності його компонентів.
3. Внутрішня художньо-образна структура та зовнішні мовно-образотворчі засоби.
4. Основні принципи аналізу художнього твору в єдності змісту і форми. Аналіз і синтез.
5. Критика вульгарно-соціологічного принципу аналізу.
6. Літературознавчі методи дослідження художніх текстів.
 - біографічний;
 - еволюційний;
 - міфологічний, неоміфологічний;
 - культурно-історичний;
 - порівняльно-історичний;
 - психоаналітичний.
7. Герменевтика як загальна теорія інтерпретації.
8. Інтертекстуальне і контекстуальне вивчення літератури.

Література

1. Барабаш Ю. Алгебра и гармония. О методологии литературоведческого анализа. М., 1977.
2. Бахтин М. Проблемы текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках. Опыт философского анализа // Бахтин М. Литературно-критические статьи. М., 1986.
3. Богданов А. Н., Юдкевич Л. Г. Особенности анализа эпических, лирических и драматических произведений // Богданов А. Н., Юдкевич Л. Г. Методика литературоведческого анализа. М., 1969. С. 127–170.
4. Бушмин А. Методологические вопросы литературоведческих исследований. М., 1969.
5. Волкова Е. В. Произведение искусства – предмет эстетического анализа. М., 1976.
6. Гиршман М. М. Литературное произведение. М., 1975.

7. Корман Б. О. Изучение теста художественного произведения. М., 1972.
8. Лотман Ю. М. Анализ поэтического текста. Л., 1972.
9. Лотман Ю. М. Структура художественного текста. М., 1970.
10. Марко В. Основи аналізу літературного твору. Кіровоград, 1998.
11. Марко В. П. Аналіз художнього твору. Київ : ВЦ «Академія», 2013.
12. Науман М. Введение в основные теоретические и методологические проблемы // Общество. Литература. Чтение. Восприятие литературы в теоретическом аспекте. М., 1978.
13. Пospelов Г. Н. Целостно-системное понимание литературных произведений // Пospelов Г. Н. Вопросы методологии и поэтики. М., 1983.
14. Ревякин А. И. Проблемы изучения и преподавания литературы. М., 1972. Ч. I.
15. Сидоренко Г. К. Як читати і розуміти художній твір. Київ, 1988.
16. Тюпа В. И. Художественность литературного произведения. Красноярск, 1987.
17. Фролова К. П. Аналіз художнього твору. Київ, 1975.
18. Фролова К. П. К вопросу о применении эстетических категорий в литературоведческом анализе // Проблемы метода и стиля. Днепропетровск, 1969. С. 3–11.
19. Шкловский В. Б. Искусство как приём. Связь приёмов сюжетосложения общими приёмами стиля // Шкловский В. Б. О теории прозы. М., 1983. С. 9–62.

Практичне заняття № 14.

Стиль як естетична категорія

1. Історія поняття стилю.
2. Багатозначність терміна стиль.
3. Стилєтворчі чинники і стилєтворчі носії.
4. Стиль та індивідуальна манера письма.
5. Тип творчості.

Література

1. Крижанівський С. А. Метод і стиль. Київ, 1964.
2. Кухар-Онишко О. С. Індивідуальний стиль письменника. Генезис. Структура. Типологія. Київ, 1985.
3. Лармин С. В. Художественный метод и стиль. М., 1964.
4. Лосев А. Ф. Форма. Стиль. Выражение. М., 1995.
5. Марко В. П. У вимірах стилю (літературно-критичний нарис). Київ : Дніпро, 1984.
6. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композицій: Геометричні аспекти художнього формотворення. Київ, 2004.
7. Новиченко Л. М. Стиль – метод – життя // Л. М. Новиченко. Життя як діяння. Київ, 1974.
8. Поспелов Г. Н. Проблемы литературного стиля. М., 1970.
9. Соколов А. Г. Теория стиля. М., 1968.
10. Храпченко М. В. Творча індивідуальність письменника і розвиток літератури. Київ, 1976.

Практичне заняття № 15.

Авангардизм і його стильові напрями

1. Футуризм.
2. Експресіонізм.
3. Сюрреалізм.
4. Дадаїзм.
5. Імажинізм.

Література

1. Андреев Л. Г. Сюрреализм. М., 1972.
2. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрями. Донецьк, 2004.
3. Бранский В. П. Искусство и философия. Калининград, 1999.
4. Голомб Л. Г. У таємничому дивосвіті слова: Лірика Федора Потушняка: (Передмова) // Потушняк Ф. Хвилини вічності: Лірика. Ужгород, 2000. С. 3–98.
5. Заярна І. Риторичний дискурс російського авангарду: актуалізація барокової естетики на початку ХХ ст. // *Слово і Час*. 2006. № 7. С. 22–34.
6. Ільницький О. Український футуризм. 1914–1930. Львів, 2003.
7. Осьмак О. О. Експресіонізм: традиції і сучасність // *Художня культура: історія, теорія, практика*: Зб. наук. праць. Київ, 1997.
8. Осьмак О. О. Експресіонізм: проблеми термінології і становлення проблематики // *Теоретичні проблеми художньої культури*. Зб. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 1995.
9. Петрова О. Мистецтвознавчі рефлексії. Київ, 2004.
10. Сулима М. Михайль Семенко // *Письменники Радянської України*. Київ, 1989.
11. Ференц Н. С. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014. С. 421–469.

Самостійна робота студентів

№ з/п	Теми	Кількість годин	
		ОП «Українська мова і література»	
		Форма навчання	
		Денна	Заочна
1.	Історія розвитку літературознавчої думки. Опрацювати розділи підручників. Зробити конспекти з праць Аристотеля, Платона, Горація, Буало, Лессінга, Дідро, Канта, Гегеля.	14	20
2.	Основні напрями зарубіжного літературознавства XIX–XX ст. Законспектувати статті про біографічний напрям, міфологічну, культурно-історичну, психологічну школи, інтуїтивізм, фрейдизм, філософію життя, вміщені в «Літературознавчій енциклопедії» (автор-укладач Ю. Ковалів). Опрацювати відповідні розділи з підручника «Естетика» за ред. Л. Левчук і книги Ю. Борєва «Эстетика».	14	20
3.	Новітні напрями і течії у літературознавстві законспектувати статті про постструктуралізм, деконструктивізм, фемінізм, рецептивну естетику, вміщені в книзі «Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.» за ред. М. Зубрицької.	14	20
4.	Основні естетичні категорії (прекрасне, трагічне, комічне, естетичний ідеал, пафос). Опрацювати відповідні розділи підручників (Ю. Борєв «Эстетика», його монографії «О трагическом», «Комическое или о том, как смех казнит несовершенство».	12	18

5.	Роди і жанри як форми розвитку літератури. Опрацювати книги «Поетика» Аристотеля, «Мистецтво поетичне» Буало, «Естетика» Т. З. Гегеля, монографію Т. Волкової «Проблема жанра в лирике».	14	20
6.	Підготувати реферати «Давні українські поетики і їх роль у розвитку вітчизняної літературознавчої думки».	10	10
	Разом	78	108

Методи навчання

Методологічну основу курсу складають праці Аристотеля, Канта, Гегеля, О. Потебні, І. Франка, С. Єфремова, Д. Чижевського, Д. Наливайка, М. Наєнка, Ю. Барабаша, Ю. Коваліва, Т. Гундорової, С. Павличко, М. Зубрицької.

Серед принципів відбору змісту й організації навчального матеріалу на заняттях визначаємо наступні:

- принцип науковості, практикоорієнтовності (відбір змісту навчального матеріалу, що спрямований на вирішення практичних завдань);
- цілісності (забезпечення єдності окремих частин курсу, наступності його ідей, взаємозв'язку основних понять, зв'язку з іншими філологічними, психолого-педагогічними, загально-культурними дисциплінами);
- модульності (виділення в цілісному курсі обов'язкових одиниць змісту).

Методи контролю

- Перевірка конспектів, підготовлених до практичних занять.
- Перевірка індивідуальних завдань (реферати).
- Перевірка модульних контрольних робіт.

Розподіл балів, які отримують студенти

Згідно з вимогами кредитно-модульної системи навчальна дисципліна оцінюється в кредитах.

Протягом семестру проводиться один модульний контроль. Також при визначенні модульної оцінки враховуються результати поточного контролю з практичних занять, а також результати захисту індивідуальних завдань, передбачених робочою навчальною

програмою. Модуль оцінюється за 100-бальною шкалою. За результатами модульного контролю визначається підсумкова семестрова оцінка успішності студента (середній бал за модульний контроль) за 100-бальною шкалою та виставляється державна традиційна оцінка відповідно до шкали переведення.

Допуском до іспиту вважається успішне виконання контрольної роботи та зарахований конспект наукової літератури. Оцінювання знань студентів проводиться за 100-бальною шкалою. Підсумкове оцінювання (максимальні 100 балів) студента проводиться на іспиті.

Загальний бал, який студенти можуть отримати протягом семестру, розподіляється таким чином:

Модуль

Відповіді на практичних заняттях – 30 балів (максимум).

Самостійна та індивідуальна робота студента (реферати та конспект статей, інших матеріалів) – 20 балів.

Модульна контрольна робота – 50 балів.

Підсумкова оцінка

Загальний результат модулю 1 (максимум 100 балів).

Очікувані результати навчання: студент повинен знати теоретичний матеріал, чітко висловлювати думку, виробити навички опрацювання теоретичної літератури та здійснювати аналіз праць.

Критерії оцінювання знань студентів

Робота студентів оцінюється за результатами практичних занять протягом семестру – 50 % і 50 % – оцінкою за тестові роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS¹

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за шкалою ECTS та національною шкалою

- ”
- Оцінка **A** (90–100 балів) або «**відмінно**» виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади з практики – з історії чи сучасності, – які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатися

¹Див. Наказ МОН № 384, від 29.03.2012 року.

точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

- Оцінка **В** (82–89 балів) або «**добре**» виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплює ілюстраціями з практики. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.
- Оцінка **С** (74–81 бал) або «**добре**» виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення запитань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з практики не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з цього курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.
- Оцінка **Д** (64–73 бали) або «**задовільно**» виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, поверхово аргументує положення відповіді, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами з практики. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.
- Оцінка **Е** (60–63 балів) або «**задовільно**» виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з практики. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

- Оцінка **FX (35–59 балів)** або «незадовільно» виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення заданих питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилення на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.
- Оцінка **F (0–34 балів)** або «незадовільно» виставляється у разі, коли студентом упродовж навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Завдання для модульної контрольної роботи

Варіант 1

1. Категорія прекрасного в античній естетиці.
2. Як ви розумієте психоаналітичну інтерпретацію художньої творчості?
3. У чому роль біографічного методу?
4. Розкрийте особливості естетики класицизму.
5. У чому суть теорії образної специфіки мистецтва?
6. Назвіть жанри драми.

Варіант 2

1. Яка різниця в поглядах на прекрасне між Платоном та Аристотелем?
2. Особливості міфологічної школи.
3. У чому суть постструктуралізму?
4. Розкрийте особливості деконструктивізму.
5. З'ясуйте особливості теорії ідеологічної сутності мистецтва.
6. Назвіть жанри сатиричної лірики.

Варіант 3

1. Які функції виконує мистецтво?
2. Розкрийте особливості експресіонізму.
3. У чому суть культурно-історичної школи?
4. Розкрийте особливості постструктуралізму.
5. Назвіть види художніх образів.
6. З'ясуйте види літературних впливів.

Варіант 4

1. Якими особливостями позначена естетична думка епохи Середньовіччя?
2. У чому специфіка трагічного в житті і в мистецтві?
3. У чому суть порівняльно-історичного методу?
4. Дайте визначення художнього образу, назвіть його особливості.
5. Розкрийте особливості психоаналітичної школи.
6. Назвіть суміжні змістоформи.

Варіант 5

1. З іменем яких видатних діячів пов'язаний розвиток естетичної думки епохи Відродження?
2. У чому суть фройдизму?
3. Розкрийте особливості постколоніальної критики.
4. Як класифікують види мистецтва?
5. Що вивчає герменевтика? Які види тлумачення художніх текстів знаєте?
6. Як змальовували людську особистість романтики?

Варіант 6

1. Розкрийте особливості реалізму.
2. З яких частин складається психоаналіз?
3. Західно-європейське бароко.
4. У чому різниця між предметом і змістом мистецтва?
5. У чому суть теорії предметної специфіки літератури?
6. Чим відрізняється філософська лірика від медитативної.

Варіант 7

1. У чому специфіка літературної критики?
2. Що ви знаєте про фройдизм в українському літературознавстві?
3. Дайте визначення пафосу, назвіть його види.
4. Розкрийте особливості теорії естетичної сутності мистецтва.
5. Що характерно для естетичних поглядів Гегеля на проблему видової специфіки мистецтва?
6. Назвіть особливості натуралізму.

Варіант 8

1. Категорія прекрасного в естетиці німецького класичного ідеалізму.
2. У чому суть структуралізму?
3. Розкрийте особливості рецептивної естетики.
4. Що є предметом художньої літератури?
5. Розкрийте особливості теорії моделювання шляхом наслідування.
6. Назвіть особливості імпресіонізму.

Варіант 9

1. Що писав Дідро про специфіку художньої творчості?
2. У чому суть комічного?
3. Назвіть модуси філософії екзистенціалізму.
4. Чим зумовлені засоби типізації у художньому творі?
5. Назвіть форми вираження змісту і форми розвитку літератури.
6. З'ясуйте особливості модернізму.

Варіант 10

1. Теорія літературного жанру.
2. У чому суть інтуїтивізму?
3. Розкрийте особливості фемінізму.
4. Назвіть змістові чинники художнього твору.
5. Дайте визначення естетичного ідеалу, розкрийте його особливості.
6. З'ясуйте особливості сугестивної лірики.

Варіант 11

1. У чому суть рецептивної естетики.
2. Назвіть типи вираження образу автора.
3. Стилєтворчі чинники і стилєтворчі носії.
4. Що характерно для естетичних поглядів Гегеля на проблему прекрасного.
5. +красного.
6. Як змальовували людську особистість сентименталісти.
7. Розкрийте особливості англійського просвітництва.

Варіант 12

1. Назвіть категорії читача.
2. Розкрийте особливості класицизму.
3. З'ясуйте особливості епічного роду літератури.
4. У чому суть родової специфіки Гегеля?
5. Що розумієте під спадкоємністю літератури?
6. Назвіть жанри лірики.

Тести для контролю за рівнем знань студентів

№ 1

1. З'ясуйте, хто з англійських просвітників вважав, що краса не є властивістю речей, кожна свідомість має своє уявлення про красу:
 - а) Гом;
 - б) Юм;
 - в) Шефстбері.
2. Назвіть основоположника структуралізму:
 - а) Фердінанд де Сосюр;
 - б) Леві-Строс;
 - в) Ейхенбаум.
3. З'ясуйте, хто сказав, що прекрасне – це миле і дороге людині, а наймилішим у світі є життя:
 - а) Гегель;
 - б) Чернишевський;
 - в) Кант.
4. Вкажіть, якої категорії стосується визначення: намагання автора схилити читача до своєї думки:
 - а) теми;
 - б) тенденції;
 - в) ідеї.
5. Назвіть просвітника, який є автором праць «Парадокс про актора», «Про драматичну поезію»:
 - а) Лессінг;
 - б) Вольтер;
 - в) Дідро.
6. Вкажіть, хто з німецьких теоретиків вважав поділ на літературні роди догматичним і пропонував замінити їх термінами тон і настрій:
 - а) Кант;
 - б) Штайгер;
 - в) Гегель.
7. Визначіть філософський напрям, який став основою класицизму:
 - а) раціоналізм;
 - б) сенсуалізм;
 - в) позитивізм.
8. З'ясуйте, хто з письменників представляє романтичний напрям:

- а) Гюго;
 - б) Бальзак;
 - в) Стерн.
9. Визначіть, для якого напрямку характерні такі особливості: типові характери у типових обставинах, соціальний детермінізм, історизм, психологізм:
- а) для романтизму;
 - б) реалізму;
 - в) сентименталізму.
10. Вкажіть, для якого напрямку характерні такі особливості: герої пасивні, вони жертви соціальних умов, їх характери зумовлені спадковістю, фізіологічною природою, біологічними законами:
- а) для реалізму;
 - б) натуралізму;
 - в) романтизму.
11. З'ясуйте, де з'явився символізм:
- а) у Німеччині;
 - б) у Франції;
 - в) в Англії.
12. Визначіть, яку філософію називають філософією болю, смутку, відчаю:
- а) сенсуалізму;
 - б) раціоналізму;
 - в) екзистенціалізму.
13. Вкажіть, де сформувався футуризм:
- а) у Німеччині;
 - б) в Італії;
 - в) у Франції.
14. Визначіть напрям, який запровадив ієрархію жанрів:
- а) сентименталізм;
 - б) класицизм;
 - в) романтизм.
15. Назвіть філософську основу натуралізму:
- а) раціоналізм;
 - б) сенсуалізм;
 - в) позитивізм.

№ 2

1. Назвіть основоположника естетики німецького Просвітництва:
 - а) Лессінг;
 - б) Вінкельман;
 - в) Баумгартен.
2. З'ясуйте, хто був засновником компаративізму:
 - а) Брюнетьер;
 - б) Тен;
 - в) Бенфей.
3. Визначіть ім'я українського письменника, якому належать слова: «Керовані хибними мотивами, ми всі, за винятком одного Шолохова, вилучили з своєї творчої палітри страждання, забувши, що воно є також достовірністю буття»:
 - а) Гончар;
 - б) Довженко;
 - в) Загребельний.
4. З'ясуйте, прихильники якої течії вважали, що специфіка мистецтва у його предметі:
 - а) образної специфіки;
 - б) предметної специфіки;
 - в) ідеологічної сутності мистецтва.
5. Вкажіть, для якого виду епічного твору властиві: документальність, публіцистична пристрась, відкритість в утвердженні ідей:
 - а) для оповідання;
 - б) для нарису;
 - в) для фейлетону.
6. З'ясуйте, до якого літературного роду належить історична пісня:
 - а) до лірики;
 - б) до епосу;
 - в) до жанрів змішаної форми.
7. Вкажіть, де виник сентименталізм:
 - а) у Німеччині;
 - б) в Англії;
 - в) у Франції.
8. З'ясуйте, хто з письменників належить до романтиків:
 - а) Стерн;
 - б) Бальзак;
 - в) Гюго.

9. Вкажіть, для якого напрямку характерні такі особливості: демократизм, соціальний детермінізм, типові характери у типових обставинах:
- а) для реалізму;
 - б) для романтизму;
 - в) для сентименталізму.
10. З'ясуйте, хто був теоретиком натуралізму:
- а) Буало;
 - б) Руссо;
 - в) Золя.
11. Визначіть, яку філософію називають філософією болю і відчаю:
- а) екзистенціалізму;
 - б) романтизму;
 - в) сенсуалізму.
12. З'ясуйте, кому належить думка: «Слухач може краще мовця зрозуміти, що приховано за словом, і читач може краще самого поета досягнути ідею його твору»:
- а) Овсянику-Куликовському;
 - б) Потебні;
 - в) Канту.
13. Визначте, кому належить думка: піднесене – це щось більше, сильніше від інших явищ:
- а) Гегелю;
 - б) Канту;
 - в) Чернишевському.
14. З'ясуйте, де сформувався експресіонізм:
- а) в Англії;
 - б) у Німеччині;
 - в) в Італії.
15. Вкажіть, якої категорії стосується визначення: намагання автора схилити читача до своєї думки:
- а) теми;
 - б) ідеї;
 - в) тенденції.

№ 3

1. Визначить назву науки, яка виявляє, систематизує, обліковує інформацію про художні твори:
 - а) текстологія;
 - б) бібліографія;
 - в) герменевтика.
2. Назвіть основоположника психологічної школи:
 - а) Драгоманов;
 - б) Потебня;
 - в) Овсянико-Куликовський.
3. Визначенням якого терміна є «група письменників, об'єднаних ідейно-естетичними поглядами та художньо-стильовими особливостями»?
 - а) методу;
 - б) течії;
 - в) напрям.
4. Назвіть напрям, який запровадив ієрархію жанрів:
 - а) сентименталізм;
 - б) бароко;
 - в) класицизм.
5. З'ясуйте, кому належить теза: «Розум може помилятися, а почуття ніколи»:
 - а) Буало;
 - б) Руссо;
 - в) Декарту.
6. Вкажіть, де виник сентименталізм:
 - а) у Франції;
 - б) у Німеччині;
 - в) в Англії.
7. Назвіть філософську основу натуралізму:
 - а) раціоналізм;
 - б) сенсуалізм;
 - в) позитивізм.
8. З'ясуйте, про яку течію йдеться: «письменник створює не готову картину, а ескіз до неї, жертвує широтою зображення, він не дає детальних описів, а тільки окремі натяки»:
 - а) про символізм;
 - б) про імпресіонізм;
 - в) про неоромантизм.

9. Визначіть, хто запропонував екзистенційну інтерпретацію художніх творів:
- а) К'єркегор;
 - б) Сартр;
 - в) Леві-Строс.
10. Вкажіть, хто обґрунтував теорію рецептивної естетики:
- а) Яусс;
 - б) Ізер;
 - в) Потебня.
11. Творче відображення в одиничній, конкретно-чуттєвій формі – це визначення:
- а) течії;
 - б) образу;
 - в) типового.
12. Визначіть, який метод відноситься до романтичних:
- а) натуралізм;
 - б) сентименталізм;
 - в) бароко.
13. Принцип відбору, оцінки і відображення – це визначення
- а) течії;
 - б) напрямку;
 - в) методу.
14. Вкажіть, кому належить думка: «науки про прекрасне нема, є тільки критика прекрасного»
- а) Гегелю;
 - б) Канту;
 - в) Платону.
15. З'ясуйте, який напрям характеризується такими особливостями: ігровий стиль, пародійність, іронічність, інтертекстуальність, епатажність:
- а) імпресіонізм;
 - б) футуризм;
 - в) постмодернізм.

№ 4

1. Назвіть імена теоретиків класицизму:
- а) Буало;
 - б) Бекон;
 - в) Ломоносов.

2. З'ясуйте, в якій естетиці особливе місце належить категорії абсурдності людського існування:
 - а) рецептивній естетиці;
 - б) екзистенціалізму;
 - в) інтуїтивізму.
3. Назвіть автора думки: прекрасне не можна пояснити логічно, науки про прекрасне нема, є лише критика прекрасного:
 - а) Гегель;
 - б) Кант;
 - в) Фіхте.
4. Натхненне, пристрасне переживання душевного піднесення, викликане ідеєю чи подією – це:
 - а) тема;
 - б) пафос;
 - в) проблема.
5. Вкажіть, хто з теоретиків літератури для характеристики літературних родів використовував терміни «свобода» і «необхідність»:
 - а) Гегель;
 - б) Шеллінг;
 - в) Дідро.
6. З'ясуйте, хто з філософів вважав, що лише розум наближає нас до істини:
 - а) Декарт;
 - б) Буало;
 - в) Руссо.
7. Визначіть, де виник сентименталізм:
 - а) у Франції;
 - б) у Німеччині;
 - в) в Англії.
8. З'ясуйте, де з'явився імпресіонізм:
 - а) у Німеччині;
 - б) в Англії;
 - в) у Франції.
9. Визначіть, кому належить теорія «відкритого тексту»:
 - а) Потебні;
 - б) Еко;
 - в) Дерріді.

10. З'ясуйте, хто характеризував літературні роди категоріями «об'єктивне і суб'єктивне»:
- а) Кант;
 - б) Гегель;
 - в) Фіхте.
11. Вкажіть, для якої течії модернізму характерні: виняткові характери у виняткових обставинах, гіперболізація, динамізм, драматизм, вольове начало, увага до національно-суспільних проблем, ушляхетлення активної людини, «великого чину»:
- а) для символізму;
 - б) для неоромантизму;
 - в) для футуризму.
12. Вкажіть, хто був основоположником інтуїтивізму:
- а) Леві-Строс;
 - б) Бергсон;
 - в) Сент-Бев.
13. З'ясуйте, кому належить думка: «кожен сприймає твір по-своєму, розуміє твір залежно від досвіду, культури, віку. Сприйняття твору – це продовження творчого процесу»:
- а) Франку;
 - б) Потебні;
 - в) Сент-Беву.
14. Визначіть, де сформувався натуралізм:
- а) в Англії;
 - б) у Франції;
 - в) у Німеччині.
15. З'ясуйте, хто був основоположником еволюційного методу:
- а) Сент-Бев;
 - б) Брюнетьєрі;
 - в) Потебня.

№5

1. З'ясуйте, кому належить думка: «трагедія є відтворення «прикрашеною мовою» важливої і закінченої дії, що має певний обсяг», її фабулу треба складати так, «щоб кожен тремтів і співчував тому, що діється»:
- а) Платону;
 - б) Сократу;
 - в) Аристотелю.

2. Назвіть основоположника деконструктивізму:
 - а) Фрай;
 - б) Міллер;
 - в) Дерріда.
3. Визначіть, кому належить думка: прекрасне – «одвічна ідея»:
 - а) Аристотелю;
 - б) Платону;
 - в) Сократу.
4. З'ясуйте, якому напрямку властиві: сюжетний динамізм; трагічне напруження, настрої скепсису, розчарування, натуралістичні описи, поєднання трагічного і комічного, сумного і смішного. Підкреслена метафоричність, дидактизм, дотепність:
 - а) романтизму;
 - б) бароко;
 - в) сентименталізму.
5. Визначіть, хто з філософів вважав, що лише розум наближає нас до істини:
 - а) Буало;
 - б) Декарт;
 - в) Руссо.
6. З'ясуйте, кому належить теза: «Я мислю, отже я існую»:
 - а) Буало;
 - б) Руссо;
 - в) Декарту.
7. Назвіть філософську основу натуралізму:
 - а) сенсуалізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) позитивізм.
8. Вкажіть, кому належать слова: «загальноцікаве в житті – ось зміст мистецтва»:
 - а) Потебні;
 - б) Франку;
 - в) Сент-Беву.
9. З'ясуйте, де утвердилася літературна течія «екзистенціалізм»:
 - а) у Німеччині;
 - б) в Англії;
 - в) у Франції.
10. Визначіть, яку філософію називають філософією болю і відчаю:
 - а) сенсуалізму;

- б) раціоналізму;
 - в) екзистенціалізму.
11. З'ясуйте, де сформувався імпресіонізм:
- а) у Німеччині;
 - б) в Англії;
 - в) у Франції.
12. Визначіть, про який роман йде мова: персонажі відірвані від реальної дійсності, вони змальовані поза історією, у творі відсутній сюжет:
- а) про «новий роман»;
 - б) роман в новелах;
 - в) соціально-побутовий роман.
13. Вкажіть, для якої течії модернізму характерні: контрастність, ігрове начало, фрагментарність, естетизація усіх сфер життя:
- а) для імпресіонізму;
 - б) для необароко;
 - в) для футуризму.
14. Визначіть, хто був основоположником біографічного методу:
- а) Бергсон;
 - б) Брюнетьер;
 - в) Потебня.
15. З'ясуйте, хто з філософів вважав, що лише відчуття наближає нас до істини:
- а) Декарт;
 - б) Буало;
 - в) Руссо.

№ 6

1. Вкажіть, на якій філософії базується англійське Просвітництво:
- а) раціоналізму;
 - б) сенсуалізму;
 - в) позитивізму.
2. Назвіть філософів, які відстоювали думку про патологізацію художньої творчості:
- а) Фройд;
 - б) Юнг;
 - в) Ламброзо.

3. Вкажіть, якого терміна стосується визначення: «сьогоднішнє, взяте в перспективі завтрашнього»:
 - а) образу;
 - б) ідеалу;
 - в) прекрасного.
4. З'ясуйте, що таке тип людської поведінки:
 - а) образ;
 - б) характер;
 - в) типове.
5. Назвіть складові змісту твору:
 - а) тема;
 - б) ідея;
 - в) композиція.
6. З'ясуйте, про який літературний рід говорить Аристотель: автор розповідає «про події як про щось стороннє, як це робить Гомер, або від себе самого не замінюючи себе іншим і відводячи усіх зображуваних осіб у дії»:
 - а) про лірику;
 - б) про епос;
 - в) про драму.
7. З'ясуйте, про який вид епічного твору йде мова: в основі твору одна подія, одна проблема, розповідь має початок і кінець, характери сформовані, відсутня мотивація вчинків, подій, описів мало, вони стислі:
 - а) про повість;
 - б) про оповідання;
 - в) про новелу.
8. Вкажіть, де утверджується «філософія життя»:
 - а) в Англії;
 - б) у Німеччині;
 - в) у Франції.
9. З'ясуйте, для якої жанрової групи ліричних творів характерні: багата метафорика, асоціативні зв'язки, мелодійність, розмиті образи, складні емоційні переживання без означення мотивів:
 - а) для філософської лірики;
 - б) для сугестивної;
 - в) для медитативної.

10. Вкажіть, кому належить теза: «Розум може помилятися, почуття – ніколи»:
- а) Буало;
 - б) Руссо;
 - в) Декарту.
11. З'ясуйте, для якого літературного напрямку характерні такі жанри: подорожні нотатки, сімейно-побутова повість, «цвинтарна поезія», елегія:
- а) для романтизму;
 - б) для сентименталізму;
 - в) для реалізму.
12. Визначіть, який напрям характеризується такими особливостями: колекціонування вражень, відсутність детальних описів, прагнення знайти деталь, яка відповідає душевному стану героя, наявність зорових і звукових образів:
- а) символізм;
 - б) імпресіонізм;
 - в) неоромантизм.
13. Вкажіть, хто з теоретиків літератури для характеристики літературних родів використовував категорії об'єктивне і суб'єктивне:
- а) Кант;
 - б) Гегель;
 - в) Штайгер.
14. З'ясуйте, якого поняття стосується визначення: «загальні особливості розвитку літератури»:
- а) напрямку;
 - б) літературного процесу;
 - в) течії.
15. Визначіть, хто був основоположником інтуїтивізму:
- а) Сент-Бев;
 - б) Леві-Строс;
 - в) Бергсон.

№ 7

1. З'ясуйте, кому належить думка: «прекрасне існує в надчуттєвому світі ідей»:
- а) Аристотелю;
 - б) Платону;
 - в) Сократу.

2. Визначіть, кому належить теорія «відкритого тексту»:
 - а) Р. Яуссу;
 - б) У. Еко;
 - в) Ж. Дерріді.
3. Вкажіть, де з'явилася постколоніальна критика:
 - а) у Німеччині;
 - б) в Англії;
 - в) у Франції.
4. З'ясуйте, що таке парафраза:
 - а) скорочений або поширений виклад своїми словами чужих думок;
 - б) використання першоджерела з посиланням на нього;
 - в) повторення теми якогось твору у трохи зміненому вигляді.
5. Визначіть напрям, який запровадив ієрархію жанрів:
 - а) сентименталізм;
 - б) класицизм;
 - в) бароко.
6. Для якого літературного напрямку характерна крайня чутливість?
 - а) для реалізму;
 - б) для сентименталізму;
 - в) для класицизму.
7. Вкажіть, хто був теоретиком натуралізму:
 - а) Золя;
 - б) Руссо;
 - в) Буало.
8. З'ясуйте, про яку течію йдеться: «письменник створює не готову картину, а ескіз до неї. Жертвуючи широтою зображення, прагне знайти таку деталь, яка б відповідала душевному стану героя»:
 - а) про символізм;
 - б) про імпресіонізм;
 - в) про футуризм.
9. Визначіть, де утвердилася літературна течія екзистенціалізм:
 - а) у Франції;
 - б) в Англії;
 - в) у Німеччині.
10. Вкажіть, кому належить думка: «людині має подобатися божественна ідея, виражена у мистецтві, а не саме мистецтво»:
 - а) Платону;
 - б) Августина Блаженному;
 - в) Аристотелю.

11. Назвіть батьківщину бароко:
 - а) Англія;
 - б) Іспанія;
 - в) Італія.
12. Визначіть, якого терміна стосується визначення: «підвид літератури з певним спрямуванням у відборі матеріалу, який вимагає відповідної форми вираження, обсягу, композиції, лексико-фразеологічних засобів метрики»:
 - а) роду;
 - б) жанру;
 - в) течії.
13. З'ясуйте, хто є теоретиком натуралізму:
 - а) Шефстбері;
 - б) Золя;
 - в) Флобер.
14. Визначіть, хто був основоположником біографічного методу:
 - а) Бергсон;
 - б) Брюнетьер;
 - в) Потебня.
15. Визначіть, кому належить думка: прекрасне – «одвічна ідея»:
 - а) Аристотелю;
 - б) Платону;
 - в) Сократу.

№ 8

1. Вкажіть, кому з німецьких філософів належить думка: «Прекрасне є те, що без понять уявляється як об'єкт загального задоволення»:
 - а) Лессінгу;
 - б) Канту;
 - в) Гегелю.
2. З'ясуйте, хто писав про такі три фактори, які позначаються на розвитку літератури: раса, середовище, момент:
 - а) Кант;
 - б) Тен;
 - в) Брюнетьер.

3. Хто з німецьких філософів уважав, що комічне – це суперечність між низьким і піднесеним:
 - а) Кант;
 - б) Гегель;
 - в) Фіхте.
4. З'ясуйте, що є предметом художньої літератури:
 - а) природа;
 - б) світ речей;
 - в) людина.
5. Вкажіть, коли з'явилася теорія образної специфіки літератури:
 - а) в епоху античності;
 - б) в епоху середньовіччя;
 - в) в епоху Просвітництва.
6. Назвіть ліричний твір релігійного характеру:
 - а) канцона;
 - б) мадригал;
 - в) псалми.
7. З'ясуйте, до якого літературного роду належить ідилія:
 - а) до лірики;
 - б) до епосу;
 - в) до жанрів змішаної форми.
8. Вкажіть, що є філософською основою класицизму:
 - а) раціоналізм;
 - б) сенсуалізм;
 - в) позитивізм.
9. З'ясуйте, кому належать слова: «я мислю, значить я існую»:
 - а) Декарту;
 - б) Буало;
 - в) Руссо.
10. Визначіть, який напрям характеризується такими особливостями: виняткові герої у виняткових обставинах, увага до історичного минулого і фольклору, ліризм:
 - а) сентименталізм;
 - б) романтизм;
 - в) реалізм.
11. Вкажіть, для якого напряму характерні такі особливості: характер людини зумовлений спадковістю, фізіологічною

- природою, біологічними законами; теорія середовища, герої пасивні, вони жертви соціальних умов:
- а) для реалізму;
 - б) для натуралізму;
 - в) для сентименталізму.
12. З'ясуйте, хто був теоретиком інтуїтивізму:
- а) Бергсон;
 - б) Тен;
 - в) Брюнетьер.
13. Визначіть імена сентименталістів:
- а) Стерн;
 - б) П. Куліш;
 - в) Квітка-Основ'яненко.
14. З'ясуйте, для якої течії модернізму характерні: трагічне світовідчуття, нервова емоційність, переконання, що земне життя – фільтр, який може очистити людину і привести до Бога:
- а) для імпресіонізму;
 - б) для експресіонізму;
 - в) для неоромантизму.
15. Визначіть, хто був теоретиком натуралізму:
- а) Шефстбері;
 - б) Золя;
 - в) Шлегель.

№ 9

1. Вкажіть назву допоміжної літературознавчої дисципліни, яка вивчає пам'ятки давньої писемності, виявляє час, місце створення, авторство:
- а) палеографія;
 - б) текстологія;
 - в) герменевтика.
2. Назвіть автора праць «Опыт риторики», «Введение в круг словестности»:
- а) Гевлич;
 - б) Рижський;
 - в) Кронеберг.
3. З'ясуйте, до якої літературознавчої категорії має відношення визначення: «група письменників, об'єднаних ідейно-

- естетичними поглядами та художньо-стильовими особливостями»:
- а) до напряму;
 - б) до течії;
 - в) до школи.
4. Назвіть напрям, який запровадив ієрархію жанрів:
- а) сентименталізм;
 - б) бароко;
 - в) класицизм.
5. Вкажіть, коли виник сентименталізм:
- а) у XVII ст.;
 - б) у XVIII ст.;
 - в) у XIX ст.
6. З'ясуйте, кому належать слова: «Розум може помилятися, а почуття – ніколи»:
- а) Буало;
 - б) Декарту;
 - в) Руссо.
7. Назвіть філософську основу класицизму:
- а) сенсуалізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) позитивізм.
8. З'ясуйте, хто з письменників представляє напрям класицизм:
- а) Квітка-Основ'яненко;
 - б) Прокопович;
 - в) Шевченко.
9. Вкажіть, що є філософською основою натуралізму:
- а) раціоналізм;
 - б) сенсуалізм;
 - в) позитивізм.
10. Визначіть, де з'явився імпресіонізм:
- а) в Англії;
 - б) у Франції;
 - в) у Німеччині.
11. З'ясуйте, для якої модерністської течії характерні: неприйняття традицій, намагання зруйнувати межу між побутом і образом, деструкція лексики, естетизація техніки:
- а) для символізму;
 - б) для футуризму;
 - в) для екзистенціалізму.

12. Вкажіть імена теоретиків літератури епохи античності, які пропонували збільшити кількість літературних родів:
- а) Платон;
 - б) Ціцерон;
 - в) Горацій.
13. З'ясуйте, де сформувався футуризм:
- а) у Німеччині;
 - б) в Італії;
 - в) у Франції.
14. Назвіть ліричний жанр, присвячений подружжю:
- а) альба;
 - б) серенада;
 - в) епіталама.
15. Визначіть, хто з письменників належить до імпресіоністів:
- а) Стефаник;
 - б) Коцюбинський;
 - в) Квітка-Основ'яненко.

№ 10

1. Назвіть науку, яка вивчає теорію і практику інтерпретації художніх творів:
- а) текстологія;
 - б) герменевтика;
 - в) палеографія.
2. Визначіть назву літературознавчої дисципліни, яка досліджує теорію і практику порівняльного вивчення літератур крізь призму міграцій та запозичень:
- а) герменевтика;
 - б) компаративістика;
 - в) текстологія.
3. Назвіть автора поетики «Сад поетичний»:
- а) Прокопович;
 - б) Довгалецький;
 - в) Зизаній.
4. З'ясуйте, що таке репродукція:
- а) перенесення композиційного ладу твору – джерела в сучасний твір;
 - б) повторення теми якогось твору у трохи зміненому вигляді;
 - в) запозичення мотивів, образів, деталей з відомого твору.

5. До якої літературознавчої категорії має відношення таке визначення: «це художня закономірність, яка об'єднує в якості її носіїв усі елементи форми, які визначають родом, видом, жанром, напрямом і змістом твору»?
- а) до напряму;
 - б) до течії;
 - в) до стилю.
6. З'ясуйте, який напрям запровадив ієрархію жанрів:
- а) сентименталізм;
 - б) реалізм;
 - в) класицизм.
7. Вкажіть, хто був теоретиком натуралізму:
- а) Руссо;
 - б) Золя;
 - в) Буало.
8. З'ясуйте, хто з письменників належить до імпресіоністів:
- а) В. Пачовський;
 - б) М. Коцюбинський;
 - в) М. Семенко.
9. З'ясуйте, де сформувався футуризм:
- а) у Німеччині;
 - б) у Франції;
 - в) в Італії.
10. Визначіть, який літературознавчий напрям пояснює особливості творчості біографією письменника:
- а) екзистенціалізм;
 - б) біографічний;
 - в) психологічний.
11. Вкажіть, для якого літературознавчого напряму характерні такі модуси: страх, смерть, відчай, абсурдність існування:
- а) для психологічного;
 - б) для екзистенціалізму;
 - в) для фройдизму.
12. З'ясуйте, кому належить думка: ідея – первинна, речі – тіні ідей, література – тінь тіней, вона не має пізнавального значення:
- а) Платону;
 - б) Аристотелю;
 - в) Сократу.

13. Визначіть, який напрям характеризується такими особливостями: виняткові герої у виняткових обставинах, увага до історичного минулого і фольклору, ліризм:
- а) сентименталізм;
 - б) романтизм;
 - в) реалізм.
14. Вкажіть, кому належить теза: «Розум може помилятися, почуття – ніколи»:
- а) Буало;
 - б) Руссо;
 - в) Декарту.
15. З'ясуйте, хто був теоретиком інтуїтивізму:
- а) Бергсон;
 - б) Тен;
 - в) Брюнетьер.

№ 11

1. Вкажіть, якому художнику належить думка: «Якщо ти назвеш живопис німою поезією, то живописець може сказати, що поезія – сліпий живопис. А хто більше каліка: сліпий чи німий?»:
- а) Альберті;
 - б) Леонардо да Вінчі;
 - в) Дюреру.
2. Назвіть ім'я філософа, який стверджував, що людиною керують інстинкти, сексуальна енергія породжує мистецтво:
- а) Бергсон;
 - б) Фройд;
 - в) Юнг.
3. З'ясуйте, про який вид пафосу йде мова: рефлексивна захопленість, звернена до піднесеного, до ідеалу.
4. Зіткнення поглядів, інтересів – це:
- а) сюжет;
 - б) конфлікт;
 - в) ідея.
5. З'ясуйте, кому належить модель читання, яка базується на грі з текстом:
- а) Дерріді;
 - б) Барту;

- в) Еко.
6. Вкажіть назву ліричного твору про любов, який виконують під акомпонемент гітари:
- а) альба;
 - б) серенада;
 - в) епіталама.
7. Визначіть, література якої епохи була для класицистів школою поетичної майстерності:
- а) література епохи середньовіччя;
 - б) література епохи античності;
 - в) література епохи бароко.
8. З'ясуйте, кому належить теза: «Розум може помилятися, а почуття – ніколи»:
- а) Буало;
 - б) Декарту;
 - в) Руссо.
9. Вкажіть імена сентименталістів:
- а) Руссо;
 - б) Стерн;
 - в) Квітка-Основ'яненко.
10. Визначіть, де з'явився імпресіонізм:
- а) в Англії;
 - б) у Франції;
 - в) у Німеччині.
11. З'ясуйте, для якої течії модернізму характерні: виняткові характери у виняткових обставинах, драматизм, динамізм, уславлення людини вольової, активної, «великого чину»:
- а) для символізму;
 - б) для неоромантизму;
 - в) для імпресіонізму.
12. Визначіть, який напрям характеризується такими догмами: комуністична партійність, революційна романтика, історичний оптимізм, революційний гуманізм:
- а) романтизм;
 - б) натуралізм;
 - в) соціалістичний реалізм.
13. Вкажіть, що таке тема:
- а) висновок, який впливає з твору;
 - б) те, про що йдеться у творі;

- в) питання, яке ставить автор.
14. З'ясуйте, кому належить думка: прекрасне – це властивість речей і предметів, його особливості: симетричність, пропорційність, відносно невеликий розмір:
- а) Платону;
 - б) Аристотелю;
 - в) Сократу.
15. Назвіть автора праць «Опыт риторики», «Введение в круг словесности»:
- а) Гевлич;
 - б) Рижський;
 - в) Кронеберг.

№ 12

1. Назвіть ім'я автора праці «Мистецтво поетичне», яка стала кодексом класицизму:
- а) Готшед;
 - б) Буало;
 - в) Декарт.
2. Визначіть філософський напрям, у якому провідна роль належить таким відчуттям, як страх, відчай, неспокій, передчуття смерті:
- а) інтуїтивізм;
 - б) фрейдизм;
 - в) екзистенціалізм.
3. З'ясуйте, кому належить думка, що естетичне судження базується на грі розуму і має суб'єктивний характер:
- а) Гегелю;
 - б) Канту;
 - в) Шиллеру.
4. Душевна зворушливість, викликана усвідомленням моральної гідності в характерах людей соціально принижених – це визначення пафосу:
- а) романтичності;
 - б) сентиментальності;
 - в) драматичності.
5. Вкажіть імена теоретиків літератури епохи античності, які пропонували збільшити кількість літературних родів:
- а) Аристотель;
 - б) Цицерон;
 - в) Горацій.

6. Назвіть ліричний жанр, присвячений подружжю:
 - а) альба;
 - б) станси;
 - в) епіталама.
7. З'ясуйте, який напрям запровадив строгу ієрархію жанрів:
 - а) сентименталізм;
 - б) класицизм;
 - в) романтизм.
8. Вкажіть філософську основу натуралізму:
 - а) сенсуалізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) позитивізм.
9. З'ясуйте, де з'явився символізм:
 - а) у Франції;
 - б) в Англії;
 - в) у Німеччині.
10. Визначіть батьківщину футуризму:
 - а) Німеччина;
 - б) Італія;
 - в) Франція.
11. Вкажіть, де сформувався біографічний напрям:
 - а) в Англії;
 - б) у Франції;
 - в) у Німеччині.
12. З'ясуйте, де сформувався футуризм:
 - а) в Англії;
 - б) у Німеччині;
 - в) в Італії.
13. Вкажіть, для якої течії модернізму характерні такі особливості: контрастність, ігрове начало, фрагментарність:
 - а) для імпресіонізму;
 - б) для неobaroco;
 - в) для експресіонізму.
14. Визначіть, кому належить думка: «прекрасне – це наймиліше і найдорожче для людського серця. А наймилішим і найдорожчим є життя...»:
 - а) Канту;
 - б) Чернишевському;
 - в) Гегелю.

15. Вкажіть, для якого напрямку характерна ієрархія жанрів:
- а) для бароко;
 - б) для сентименталізму;
 - в) для класицизму.

№ 13

1. Визначіть назву науки, яка вивчає свідоме і підсвідоме у творчості, інтуїцію, фантазію, натхнення:
 - а) текстологія;
 - б) психологія літературної творчості;
 - в) герменевтика.
2. Кому належить думка: «речі – тіні ідей, мистецтво, яке наслідує чуттєві речі, є тінню тіней»?
 - а) Аристотелю;
 - б) Платону;
 - в) Сократу.
3. Назвіть першу працю з літературознавства в Україні:
 - а) «О образѣх»;
 - б) «Грамати́ка»;
 - в) «Поетика».
4. З'ясуйте, що таке ремінісценсія:
 - а) запозичення образів, мотивів, деталей з відомого твору;
 - б) копіювання творів попередників;
 - в) повторення теми якогось твору у трохи зміненому вигляді.
5. Визначіть, що є філософською основою класицизму:
 - а) сенсуалізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) позитивізм.
6. З'ясуйте, кому належить теза: «Розум може помилятися, а почуття – ніколи»:
 - а) Буало;
 - б) Руссо;
 - в) Декарту.
7. Вкажіть, де виник сентименталізм:
 - а) у Німеччині;
 - б) в Англії;

- в) у Франції.
8. Назвіть, кому належить теорія «відкритого тексту»:
- а) Буало;
 - б) Дерріді;
 - в) Еко.
9. Назвіть представників культурно-історичної школи:
- а) Сент-Бев;
 - б) Пипін;
 - в) Берґсон.
10. З'ясуйте, хто обґрунтував теорію предметної специфіки літератури:
- а) Поспелов;
 - б) Абрамович;
 - в) Белінський.
11. Визначіть, для якої течії модернізму характерні: виняткові характери у виняткових обставинах, динамізм, увага до національно-суспільних проблем, усвідомлення вольової, активної людини, «великого чину»:
- а) для символізму;
 - б) для неоромантизму;
 - в) для експресіонізму.
12. Назвіть письменників – романтиків:
- а) Сковорода;
 - б) П. Куліш;
 - в) Байрон.
13. Вкажіть, якої категорії стосується визначенні: «сьогоднішнє, взяте в перспективі завтрашнього»:
- а) образу;
 - б) ідеалу;
 - в) типового.
14. З'ясуйте, хто є теоретиком натуралізму:
- а) Шанфлері;
 - б) Золя;
 - в) Руссо.
15. Назвіть літературознавчий напрям, представники якого твердили: «твір – подразнювач, має віртуальний зміст, рецепційні переживання – множинні:
- а) психологічний;
 - б) рецепційна естетика;

в) деконструктивізм.

№ 14

1. З'ясуйте, хто був основоположником просвітницького руху у Франції:
а) Руссо;
б) Дідро;
в) Вольтер.
2. Визначіть, кому належить перша праця з психоаналізу в Україні:
а) Балею;
б) Левчук;
в) Зборовській.
3. Назвіть автора слів «Ціль поезії – є викликати в душі читателя живі образи тих людей чи речей, котрі нам малює поет і ними будити ті самі чуття, які проймали душу самого поета в хвили, коли творив ті образи»:
а) Шевченко;
б) Потебня;
в) Франко.
4. Вкажіть, що таке тема:
а) висновок, що впливає з твору;
б) те, про що йдеться у творі;
в) питання, яке ставить або вирішує автор.
5. Визначіть, якого терміна стосується визначення: «підвид літератури з певним спрямуванням у відборі матеріалу, який вимагає відповідної форми вираження, обсягу, композиції, лексико-фразеологічних засобів і метрики»:
а) роду;
б) виду;
в) жанру.
6. Визначіть філософію, що стала основою класицизму:
а) сенсуалізм;
б) позитивізм;
в) раціоналізм.
7. З'ясуйте, хто з письменників належить до сентименталістів:
а) Сковорода;
б) Квітка-Основ'яненко;
в) П. Куліш.

8. Визначіть, для якого напрямку характерні: виняткові герої у виняткових обставинах, ліризм; увага до фольклору та історичного минулого:
 - а) для сентименталізму;
 - б) для романтизму;
 - в) для реалізму.
9. Назвіть філософську основу натуралізму:
 - а) позитивізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) сенсуалізм.
10. З'ясуйте, де сформувався футуризм:
 - а) у Німеччині;
 - б) в Італії;
 - в) у Франції.
11. Визначіть, для якої течії модернізму характерні: контрасти, ігрове начало, парадоксальні сюжети і ситуації, поєднання трагічного і комічного, фрагментарність:
 - а) для екзистенціалізму;
 - б) для неobaroco;
 - в) для імпресіонізму.
12. Вкажіть, що слід розуміти під репродукцією:
 - а) скорочений або поширений виклад своїми словами чужих думок;
 - б) перенесення композиційного ладу твору – джерела в сучасний твір;
 - в) запозичення мотивів, образів, окремих деталей з відомого твору іншого письменника.
13. Вкажіть, хто був основоположником інтуїтивізму:
 - а) Потебня;
 - б) Бергсон;
 - в) Брюнетьер.
14. З'ясуйте, хто пояснював зміни у мистецтві такими факторами, як раса, середовище, момент:
 - а) Потебня;
 - б) Тен;
 - в) Брюнетьер.
15. Вкажіть прихильників теорії ідеологічної сутності мистецтва:
 - а) Абрамович;
 - б) Поспелов;
 - в) Гегель.

№ 15

1. Назвіть ім'я середньовічного філософа, який поділяв красу на вищу і нижчу:
 - а) Аврелій Августин;
 - б) Тома Аквінський;
 - в) Платон.
2. З'ясуйте, де сформувався деконструктивізм:
 - а) у США;
 - б) у Німеччині;
 - в) у Франції.
3. Назвіть ім'я античного філософа, який вважав, що прекрасне має об'єктивний характер, воно властивість речей, предметів, воно в гармонії, симетрії, пропорції:
 - а) Платон;
 - б) Аристотель;
 - в) Сократ.
4. Якому російському вченому належать слова: жанр – це пам'ять мистецтва, затверділий зміст:
 - а) Гачеву;
 - б) Бахтіну;
 - в) Кожинуву.
5. Назвіть, хто підтримує ідею смерті автора:
 - а) Барт;
 - б) Фуко;
 - в) Кристева.
6. Вкажіть, кому належить термін «зразковий читач»:
 - а) Ізеру;
 - б) Фуко;
 - в) Еко.
7. Назвіть жанр лірики, написаний у формі листа або звернення до якоїсь особи чи людей:
 - а) елегія;
 - б) епіграма;
 - в) послання.
8. Вкажіть, коли з'явився напрям бароко:
 - а) XVIII ст.;
 - б) XVI–XVII ст.;
 - в) XIX ст.

9. З'ясуйте, кому належать слова: «Я мислю, значить я існую»:
- а) Буало;
 - б) Декарту;
 - в) Руссо.
10. Визначіть, для якого напрямку характерні: виняткові герої у виняткових обставинах, ліризм, музичність, увага до фольклору та історичного минулого:
- а) для реалізму;
 - б) для романтизму;
 - в) для сентименталізму.
11. Вкажіть, для якого напрямку характерні такі особливості: герої пасивні, вони жертви соціальних умов, їх характери зумовлені фізіологічною природою, спадковістю:
- а) для сентименталізму;
 - б) для реалізму;
 - в) для натуралізму.
12. З'ясуйте, де з'явився символізм:
- а) в Англії;
 - б) у Франції;
 - в) у Німеччині.
13. Вкажіть, який метод належить до романтичних:
- а) бароко;
 - б) натуралізм;
 - в) сентименталізм.
14. Назвіть батьківщину екзистенціалізму:
- а) Франція;
 - б) Німеччина;
 - в) Англія.
15. З'ясуйте, що таке парафраза:
- а) використання першоджерела з посиланням на нього;
 - б) використання теми якогось твору у трохи зміненому вигляді;
 - в) скорочений або поширений виклад своїми словами чужих думок.

№ 16

1. З'ясуйте, кому належить думка: «людині має подобатися божественна ідея, виражена у мистецтві, а не саме мистецтво»:
- а) Платону;

- б) Аристотелю;
 - в) Августину Блаженному.
2. Назвіть батьківщину деконструктивізму:
- а) Німеччина;
 - б) Франція;
 - в) США.
3. З'ясуйте, кому належить думка: «прекрасне – єдність боротьби»:
- а) Сократу;
 - б) Геракліту;
 - в) Платону.
4. Назвіть, де з'явилося бароко:
- а) в Англії;
 - б) в Італії;
 - в) в Іспанії.
5. Вкажіть, що є філософською основою класицизму:
- а) сенсуалізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) позитивізм.
6. Визначіть, кому належить думка: «Я мислю, значить я існую»:
- а) Буало;
 - б) Декарту;
 - в) Руссо.
7. З'ясуйте, хто з письменників представляє напрям сентименталізм:
- а) Сковорода;
 - б) Квітка-Основ'яненко;
 - в) П. Куліш.
8. Назвіть філософську основу натуралізму:
- а) сенсуалізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) позитивізм.
9. З'ясуйте, де сформувався екзистенціалізм:
- а) у Німеччині;
 - б) в Італії;
 - в) в Англії.
10. Визначіть, для якої течії модернізму характерні: нехтування традиціями, естетизація техніки, деструкція лексики:
- а) для імпресіонізму;
 - б) для експресіонізму;

- в) для футуризму.
11. Визначіть, яку філософію називають філософією болю і відчаю:
- а) раціоналізму;
 - б) сенсуалізму;
 - в) екзистенціалізму.
12. Вкажіть, для якої течії модернізму характерні такі особливості: контрастність, ігрове начало, фрагментарність, естетизація усіх сфер життя:
- а) для необароко;
 - б) для імпресіонізму;
 - в) для сюрреалізму.
13. З'ясуйте, кому належать слова: «Розум може помилятися, а почуття – ніколи»:
- а) Руссо;
 - б) Буало;
 - в) Декарту.
14. Вкажіть, який метод відносять до романтичних:
- а) бароко;
 - б) сентименталізм;
 - в) натуралізм.
15. Визначіть, кому належить думка: «прекрасне – це те, що переважає у своєму роді»:
- а) Канту;
 - б) Гегелю;
 - в) Платону.

№ 17

1. Вкажіть, хто був основоположником естетики німецького класичного ідеалізму:
- а) Гегель;
 - б) Кант;
 - в) Шеллінг.
2. Назвіть представників культурно-історичної школи:
- а) Сент-Бев;
 - б) Тен;
 - в) Пипін.

3. Визначіть, кому належать слова: «справжня сфера комічного – людина, людське суспільство, людське життя...»:
 - а) Аристотелю;
 - б) Чернишевському;
 - в) Герцену.
4. З'ясуйте, прихильники якої теорії вважають, що специфічна властивість мистецтва в образності:
 - а) теорії предметної специфіки;
 - б) теорії образної специфіки;
 - в) теорії наслідування шляхом моделювання.
5. Назвіть вид малого епосу, для якого характерні: іронія, гротеск, каламбур, сатирична деталь:
 - а) фейлетон;
 - б) нарис;
 - в) пародія.
6. З'ясуйте, до якого літературного роду належить буколіка:
 - а) до епосу;
 - б) до лірики;
 - в) до жанрів змішаної форми.
7. Визначіть напрям, який запровадив ієрархію жанрів:
 - а) романтизм;
 - б) бароко;
 - в) класицизм.
8. Вкажіть, де виник сентименталізм:
 - а) у Франції;
 - б) у Німеччині;
 - в) в Англії.
9. З'ясуйте, для якого напрямку характерна ієрархія жанрів:
 - а) для сентименталізму;
 - б) для класицизму;
 - в) для романтизму.
10. З'ясуйте, де з'явився символізм:
 - а) в Англії;
 - б) у Німеччині;
 - в) у Франції.
11. Визначіть, хто характеризував літературні роди категоріями «об'єктивне» і «суб'єктивне»:
 - а) Кант;
 - б) Гегель;
 - в) Потебня.

12. Вкажіть, для якої течії модернізму характерні: виняткові герої у виняткових обставинах, динамізм, увага до національно-суспільних проблем, ушляхетлення активної, вольової людини, «великого чину»:
- а) для футуризму;
 - б) для символізму;
 - в) для неоромантизму.
13. Визначіть, яку філософію називають філософією болю і відчаю:
- а) екзистенціалізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) сенсуалізм.
14. З'ясуйте, де сформувався екзистенціалізм:
- а) у Німеччині;
 - б) в Італії;
 - в) у Франції.
15. Вкажіть, хто обґрунтував теорію «рецептивної естетики»:
- а) Потебня;
 - б) Яусс;
 - в) Ізер.

№ 18

1. Вкажіть, яка наука вивчає загальні закономірності розвитку літератури:
- а) історія літератури;
 - б) теорія літератури;
 - в) літературна критика.
2. З'ясуйте, кому належить думка про зовнішню і внутрішню форму слова:
- а) О. Потебні;
 - б) Харцієву;
 - в) Райнову.
3. Визначіть, який метод відноситься до романтичного:
- а) класицизм;
 - б) бароко;
 - в) натуралізм.
4. З'ясуйте, де сформувався класицизм:
- а) у Німеччині;
 - б) в Англії;
 - в) у Франції.
5. Кому належать слова: «Я мислю, значить я існую»:

- а) Буало;
 - б) Стерну;
 - в) Руссо.
6. Назвіть філософську основу натуралізму:
- а) позитивізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) сенсуалізм.
7. З'ясуйте, де з'явився символізм:
- а) в Англії;
 - б) у Німеччині;
 - в) у Франції.
8. Визначіть, для якого напрямку характерні такі особливості: типові характери в типових обставинах, соціальний детермінізм, історизм, демократизм, психологізм:
- а) для сентименталізму;
 - б) для реалізму;
 - в) для натуралізму.
9. З'ясуйте, для якої течії характерні: колекціонування враження, нехтування широкого зображення, намагання знайти деталь, яка б відповідала душевному стану героя:
- а) для символізму;
 - б) для імпресіонізму;
 - в) для неоромантизму.
10. Визначіть, який напрям характеризується такими особливостями: ігровий стиль, іронічність, пародійність, інтертекстуальність, епатажність:
- а) футуризм;
 - б) імпресіонізм;
 - в) постмодернізм.
11. З'ясуйте, кому належить думка: «трагедія є відтворення прикрашеною мовою «важливої і закінченої дії, що має певний обсяг», «її фабулу треба складати так, «щоб кожен тремтів і співчував тому, що діється»:
- а) Платону;
 - б) Аристотелю;
 - в) Сократу.
12. Визначіть, кому належить думка: прекрасне – «одвічна ідея»:
- а) Аристотелю;

- б) Платону;
 - в) Сократу.
13. З'ясуйте, кому належить думка: науки про прекрасне нема, є тільки критика прекрасного:
- а) Гегелю;
 - б) Канту;
 - в) Платону.
14. Визначіть, кому належить думка: «Розум може помилятися, а почуття – ніколи»:
- а) Декарту;
 - б) Руссо;
 - в) Буало.
15. Назвіть вид малого епосу, для якого характерні: іронія, гротеск, каламбур, сатирична деталь:
- а) фейлетон;
 - б) нарис;
 - в) пародія.

№ 19

1. З'ясуйте, кому належить думка: історик пише про те, що справді відбувалося, а письменник – і про вірогідне:
- а) Платону;
 - б) Аристотелю;
 - в) Сократу.
2. Визначіть, кому належить теза: «твір – подразнювач, який у кожного читача збуджує море думок і емоцій, зумовлених його досвідом»:
- а) О. Потебні;
 - б) Р. Яуссу;
 - в) Л. Ірігірей.
3. З'ясуйте, до якого літературного роду належить еклога:
- а) до епосу;
 - б) до лірики;
 - в) до жанрів змішаної форми.
4. Вкажіть, що таке літературний процес:
- а) особливості розвитку родів, видів, жанрів;
 - б) особливості розвитку літературних течій і напрямів;
 - в) загальні особливості розвитку літератури.
5. З'ясуйте, що є філософською основою класицизму:

- а) сенсуалізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) позитивізм.
6. Визначіть, кому належить теза: «Розум може помилятися, а почуття – ніколи»:
- а) Руссо;
 - б) Буало;
 - в) Декарту.
7. З'ясуйте, де з'явився символізм:
- а) у Франції;
 - б) в Англії;
 - в) у Німеччині.
8. Вкажіть, для якої течії модернізму характерні: виняткові характери у виняткових обставинах, динамізм, драматизм, увага до національно-суспільних тем, уславлення активної людини, «великого чину»:
- а) для неоромантизму;
 - б) для символізму;
 - в) для імпресіонізму.
9. З'ясуйте, кому належить думка: «ціль поезії є викликати в читателя живі образи тих людей чи речей, котрі нам малює поет і ними будити ті самі чуття, які проймали душу самого поета в хвили, коли творив ті образи»:
- а) Потебні;
 - б) Франку;
 - в) Лесі Українці.
10. Вкажіть, що таке ідея твору:
- а) те, про що йдеться у творі;
 - б) висновок, який впливає з твору;
 - в) питання, яке ставить автор.
11. З'ясуйте, якої літературознавчої категорії стосується визначення: принцип відбору, оцінки і відображення:
- а) напряму;
 - б) методу;
 - в) течії.
12. Вкажіть, кому належить теорія «відкритого тексту»:
- а) Дерріді;
 - б) Ізеру;
 - в) Еко.

13. З'ясуйте, хто був засновником просвітницького руху в Німеччині:
- а) Вольтер;
 - б) Баумгартен;
 - в) Шефстбері.
14. Визначіть, якої категорії стосується визначення: «підвид літератури з певним спрямуванням у відборі матеріалу, який вимагає відповідної форми вираження, обсягу, композиції, лексико-фразеологічних засобів і метрики:
- а) роду;
 - б) течії;
 - в) жанру.
15. З'ясуйте, якій течії модернізму властиві такі ознаки: неприйняття традицій, психологізму, індивідуалізму, естетизація техніки, словесна еквілібристика, деструкція лексики:
- а) символізму;
 - б) футуризму;
 - в) неоромантизму.

№ 20

1. Вивченням літературного процесу від найдавніших часів до сьогодення займається:
- а) теорія літератури;
 - б) історія літератури;
 - в) літературна критика.
2. Назвіть теоретика літератури, він же ж відомий письменник, який досліджував дворівневу структуру свідомості (верхню і нижню):
- а) Потебня;
 - б) Франко;
 - в) Драгоманов.
3. Визначіть, який метод відноситься до романтичних:
- а) сентименталізм;
 - б) бароко;
 - в) натуралізм.

4. Вкажіть, хто з філософів вважав, що лише розум наближає нас до істини:
 - а) Руссо;
 - б) Буало;
 - в) Декарт.
5. З'ясуйте, де сформувався сентименталізм:
 - а) у Франції;
 - б) у Німеччині;
 - в) в Англії.
6. Назвіть філософську основу натуралізму:
 - а) позитивізм;
 - б) раціоналізм;
 - в) сенсуалізм.
7. Вкажіть, хто був теоретиком натуралізму:
 - а) Руссо;
 - б) Буало;
 - в) Золя.
8. З'ясуйте, де з'явився імпресіонізм:
 - а) в Англії;
 - б) у Франції;
 - в) у Німеччині.
9. Назвіть теоретика літератури, який обґрунтував теорію «відкритого тексту»:
 - а) Фуко;
 - б) Дерріда;
 - в) Еко.
10. Визначіть, кому належить теза: «Розум може помилятися, а почуття – ніколи»:
 - а) Буало;
 - б) Декарту;
 - в) Руссо.
11. Вкажіть, хто в основу поділу літератури на роди поклав категорії об'єктивне і суб'єктивне:
 - а) Кант;
 - б) Гегель;
 - в) Шеллінг.
12. Визначіть, кому належить перша праця з психоаналізу в Україні:
 - а) Потебні;
 - б) Балею;

- в) Зборовській.
13. Вкажіть, кому належить думка: «науки про прекрасне немає, є тільки критика прекрасного»:
- а) Канту;
 - б) Гегелю;
 - в) Фіхте.
14. Визначіть, де утвердилася літературна течія екзистенціалізм:
- а) у Німеччині;
 - б) в Англії;
 - в) у Франції.
15. З'ясуйте, для якої течії модернізму характерні неприйняття традицій, естетизація техніки, намагання зруйнувати межу між побутом і мистецтвом, деструкція лексики:
- а) для імпресіонізму;
 - б) для футуризму;
 - в) для неоромантизму.

№ 21

1. Визначіть, хто з німецьких просвітників відстоював філософію стоїцизму:
- а) Баумгартен;
 - б) Вінкельман;
 - в) Лессінг.
2. З'ясуйте, хто був основоположником естетики інтуїтивізму:
- а) Тен;
 - б) Бергсон;
 - в) Кант.
3. Назвіть ім'я німецького філософа, якому належить учення про трагічну вину:
- а) Гегель;
 - б) Кант;
 - в) Фіхте.
4. Вкажіть, хто був основоположником теорії ідеологічної сутності мистецтва:
- а) Абрамович;
 - б) Поспелов;
 - в) Столович.

5. З'ясуйте, для якого виду епічного твору характерні такі особливості: динамічний, напружений сюжет, несподівані повороти дій, асиметрична композиція:
 - а) для оповідання;
 - б) для повісті;
 - в) для новели.
6. Визначіть, до якого літературного роду належить дума:
 - а) до лірики;
 - б) до жанрів змішаної форми;
 - в) до епосу.
7. З'ясуйте, де виник класицизм:
 - а) у Німеччині;
 - б) у Франції;
 - в) в Англії.
8. Визначіть, для якого напрямку характерні такі жанри: подорожні нотатки, сімейно-побутова повість, елегія, «цвинтарна поезія»:
 - а) для класицизму;
 - б) для сентименталізму;
 - в) для романтизму.
9. Вкажіть, хто з письменників представляє романтичний напрям:
 - а) Квітка-Основ'яненко;
 - б) П. Куліш;
 - в) Панас Мирний.
10. Визначіть, для якого напрямку характерні соціальний детермінізм, історизм, типові характери у типових обставинах:
 - а) для романтизму;
 - б) для реалізму;
 - в) для сентименталізму.
11. З'ясуйте, для якої течії модернізму характерні: неприйняття традицій, естетизація техніки, намагання зруйнувати межу між побутом і мистецтвом, деструкція лексики:
 - а) для імпресіонізму;
 - б) для футуризму;
 - в) для екзистенціалізму.
12. Вкажіть, хто був основоположником французького Просвітництва:
 - а) Лессінг;
 - б) Вольтер;
 - в) Шефстбері.

13. Назвіть ім'я філософа, який заявив: «науки про прекрасне нема, є тільки критика прекрасного»:
- а) Кант;
 - б) Гегель;
 - в) Аристотель.
14. З'ясуйте, якого поняття стосується визначення: діалектична єдність загального та одиничного:
- а) образу;
 - б) типового;
 - в) стилю.
15. З'ясуйте, що таке ремінісценсія:
- а) запозичення образів, мотивів, деталей з відомого твору;
 - б) копіювання творів попередників;
 - в) повторення теми якогось твору у трохи зміненому вигляді.

№ 22

1. Вкажіть, кому з філософів належить думка про символічну, класичну і романтичну форми розвитку мистецтва:
- а) Канту;
 - б) Гегелю;
 - в) Шеллінгу.
2. З'ясуйте, хто був основоположником культурно-історичної школи:
- а) Шерер;
 - б) Пипін;
 - в) Тен.
3. Визначіть, кому належать слова: «загальноісторичне в житті – ось зміст мистецтва»:
- а) Потебні;
 - б) Чернишевському;
 - в) Франку.
4. Назвіть прихильників теорії предметної специфіки мистецтва:
- а) Гегель;
 - б) Абрамович;
 - в) Поспелов.
5. Вкажіть, в якому жанрі лірики славлять видатних людей, важливі суспільні події, величні явища природи:
- а) в оді;
 - б) в елегії;

- в) у канцоні.
6. З'ясуйте, хто з філософів писав: «Я мислю, значить я існую»:
- а) Буало;
 - б) Декарт;
 - в) Руссо.
7. Вкажіть, для якого напрямку характерні такі жанри: подорожні нотатки, сімейно-побутова повість, елегія, ідилія, епістолярний роман:
- а) для романтизму;
 - б) для сентименталізму;
 - в) для класицизму.
8. З'ясуйте, де з'явився символізм:
- а) в Англії;
 - б) у Франції;
 - в) у Німеччині.
9. Визначте, для якої течії модернізму характерні: виняткові характери у виняткових обставинах, динамізм, увага до національно-суспільних проблем, уславлення вольової, активної людини, «великого чину»:
- а) для символізму;
 - б) для неоромантизму;
 - в) для футуризму.
10. З'ясуйте, яку філософію називають філософією болю і відчаю:
- а) раціоналізму;
 - б) сенсуалізму;
 - в) екзистенціалізму.
11. Визначіть, де сформувався футуризм:
- а) у Німеччині;
 - б) в Італії;
 - в) у Франції.
12. Вкажіть, для якої течії модернізму характерні такі особливості: контрасти, ігрове начало, парадоксальні сюжети і ситуації, поєднання трагічного і комічного, фрагментарність, естетизація усіх сфер життя:
- а) для експресіонізму;
 - б) для необароко;
 - в) для імпресіонізму.

13. Визначіть, кому належить перша праця з психоаналізу в Україні:
а) Потебні;
б) Балею;
в) Левчук.
14. Визначіть, хто був теоретиком натуралізму:
а) Франко;
б) Золя;
в) Шанфлері.
15. З'ясуйте, якого поняття стосується визначення: «діалектична єдність загального та одинична»:
а) образу;
б) типового;
в) стилю.

№ 23

1. Хто з представників німецької естетики писав про кризу мистецтва:
а) Кант;
б) Гегель;
в) Шеллінг.
2. Визначіть, де з'явилася міфологічна школа:
а) у Франції;
б) в Англії;
в) у Німеччині.
3. Вкажіть, хто був основоположником біографічного методу:
а) Буслаєв;
б) Шварц;
в) Сент-Бев.
4. Назвіть прихильників теорії образної специфіки мистецтва:
а) Гегель;
б) Абрамович;
в) Пospелов.
5. З'ясуйте, до якої групи ліричних творів належать ті, в основі яких роздуми над онтологічними, екзистенційними проблемами буття, аналіз внутрішнього світу людини:
а) до філософської;
б) медитативної;
в) сугестивної.

6. Визначіть напрям, який запровадив ієрархію жанрів:
 - а) сентименталізм;
 - б) романтизм;
 - в) класицизм.
7. Вкажіть, де виник сентименталізм:
 - а) у Франції;
 - б) в Англії;
 - в) у Німеччині.
8. Визначіть, для якого напрямку характерні такі особливості: типові характери у типових обставинах, соціальний детермінізм, історизм, психологізм, демократизм:
 - а) для романтизму;
 - б) для реалізму;
 - в) для натуралізму.
9. Вкажіть, хто був теоретиком натуралізму:
 - а) Буало;
 - б) Руссо;
 - в) Золя.
10. З'ясуйте, про яку течію йдеться: письменник створює не готову картину, а ескіз до неї, жертвує широтою зображення, прагне знайти деталь, яка б відповідала душевному стану героя:
 - а) про символізм;
 - б) імпресіонізм;
 - в) неоромантизм.
11. Визначіть, хто обґрунтував феноменологію:
 - а) Юнг;
 - б) Гуссерль;
 - в) Інгарден.
12. Визначіть, до якої групи ліричних творів відносяться відкрито тенденційні, предметом яких є соціальні, політичні, світоглядні проблеми, утвердження або заперечення певних думок:
 - а) для сугестивної лірики;
 - б) для публіцистичної;
 - в) для медитативної.
13. З'ясуйте, кому належить думка про зовнішню і внутрішню форми:
 - а) Леві-Стросу;
 - б) Потебні;
 - в) Юнгу.

14. З'ясуйте, хто з письменників представляє романтичний напрям:
- а) Гюго;
 - б) Стерн;
 - в) Бальзак.
15. Назвіть просвітника, який є автором праці «Лаокоон»:
- а) Шефстбері;
 - б) Дідро;
 - в) Лессінг.

№ 24

1. Назвіть працю Лессінга про види мистецтва:
- а) «Гамбурзька драматургія»;
 - б) «Лаокоон»;
 - в) «Парадокс про актора».
2. З'ясуйте, хто був основоположником психоаналізу:
- а) Юнг;
 - б) Фройд;
 - в) Балей.
3. Визначіть, кому належить думка: «трагічний герой повинен бути благородним, але не ідеальним. Якщо герой ні в чому не винен і зазнає нещастя, то така трагедія викличе невдоволення і подив»:
- а) Платону;
 - б) Аристотелю;
 - в) Сократу.
4. З'ясуйте, якого терміну стосується визначення: «творче відображення в конкретно-чуттєвій формі»:
- а) типового;
 - б) образу;
 - в) змісту.
5. Вкажіть, яка течія модернізму мала значний вплив на формування «нової критики»:
- а) символізм;
 - б) імажинізм;
 - в) імпресіонізм.
6. Визначте назву лірики, змістом якої є науковий компонент:
- а) сугестивна;
 - б) наукова;
 - в) публіцистична.

7. Назвіть напрям, який запровадив ієрархію жанрів:
 - а) романтизм;
 - б) класицизм;
 - в) реалізм.
8. З'ясуйте, для якого літературного напрямку характерні такі жанри: сімейно-побутова повість, епістолярний роман, елегія, сльозлива комедія:
 - а) для романтизму;
 - б) для сентименталізму;
 - в) для бароко.
9. З'ясуйте, де з'явився символізм:
 - а) в Англії;
 - б) у Німеччині;
 - в) у Франції.
10. Визначіть, де сформувався екзистенціалізм:
 - а) в Англії;
 - б) у Франції;
 - в) у Німеччині.
11. Вкажіть, що таке ремінісценсія:
 - а) копіювання творів попередників;
 - б) повторення теми якогось твору у трохи зміненому вигляді;
 - в) запозичення образів, мотивів, деталей з відомого твору.
12. Назвіть, кому належить теорія «відкритого тексту»:
 - а) Буало;
 - б) Еко;
 - в) Дерріді.
13. З'ясуйте, хто є основоположником біографічного напрямку:
 - а) Потебня;
 - б) Сент-Бев;
 - в) Брюнетьер.
14. З'ясуйте, хто обґрунтував теорію предметної специфіки літератури:
 - а) Пospелов;
 - б) Абрамович;
 - в) Ванслов.
15. Визначіть, для якої течії модернізму характерні: виняткові характери у виняткових обставинах, динамізм, увага до національно-суспільних проблем, уславлення вольової активної людини, «великого чину»:

- а) для імпресіонізму;
- б) для неоромантизму;
- в) для експресіонізму.

№ 25

1. Вкажіть, чиї естетичні погляди є вершиною французького Просвітництва:
 - а) Руссо;
 - б) Дідро;
 - в) Вольтера.
2. З'ясуйте, хто відкрив два типи творчості: візіонерський і психологічний:
 - а) Фройд;
 - б) Юнг;
 - в) Потебня.
3. Вкажіть, кому належить думка: «піднесене – це щось більше, сильніше від інших явищ»:
 - а) Гегелю;
 - б) Канту;
 - в) Чернишевському.
4. Визначіть, про який твір говорить Аристотель: фабула його має бути такою, щоб кожен, навіть не дивлячись на сцену, а тільки слухаючи про події, тремтів і співчував тому, що діється:
 - а) про драму;
 - б) про трагедію;
 - в) про комедію.
5. З'ясуйте, якого терміну стосується визначення: «діалектична єдність загального та одиничного»:
 - а) образу;
 - б) типового;
 - в) змісту твору.
6. Назвіть, хто обґрунтував феноменологію:
 - а) Юнг;
 - б) Гуссерль;
 - в) Інгарден.
7. З'ясуйте, до якої групи ліричних творів відносяться відкрито тенденційні, предметом яких є соціальні, політичні, світоглядні проблеми, утвердження або заперечення певних думок:

- а) до сугестивної;
 - б) до публіцистичної;
 - в) до медитативної.
8. Визначіть, де виник класицизм:
- а) у Німеччині;
 - б) в Англії;
 - в) у Франції.
9. З'ясуйте, для якого літературного напрямку характерні такі жанри: сімейно-побутова повість, «цвинтарна поезія», епістолярний роман, елегія:
- а) для романтизму;
 - б) для реалізму;
 - в) для сентименталізму.
10. Назвіть філософську основу натуралізму:
- а) раціоналізм;
 - б) сенсуалізм;
 - в) позитивізм.
11. Визначіть, про яку течію йдеться: «письменник створює не готову картину, а ескіз, нехтує широтою зображення, він колекціонер вражень»:
- а) неоромантизм;
 - б) символізм;
 - в) імпресіонізм.
12. З'ясуйте, хто запропонував екзистенційну інтерпретацію художніх творів:
- а) Барт;
 - б) К'єркегор;
 - в) Леві-Строс.
13. Назвіть засновника компаративізму:
- а) Бенфей;
 - б) Кроче;
 - в) Мюллер.
14. Визначіть, кому належить думка: трагічний герой повинен бути благородним, але не ідеальним. Якщо герой ні в чому не винен і зазнає нещастя, то така трагедія викличе невдоволення і подив:
- а) Платону;
 - б) Аристотелю;
 - в) Геракліту.

15. Вкажіть, яка течія модернізму відіграла провідну роль у формуванні «нової критики»:
- а) символізм;
 - б) імажинізм;
 - в) імпресіонізм.

№ 26

1. Кому належить думка: прекрасне – властивість речей і предметів, його особливості: симетричність, пропорційність, гармонія, відносно невеликий розмір:
 - а) Платону;
 - б) Сократу;
 - в) Аристотелю.
2. З'ясуйте, хто обґрунтував рецептивну естетику:
 - а) Ізер;
 - б) Потебня;
 - в) Яусс.
3. Назвіть автора, праця якого стала вітчизняною теорією психологічного аналізу:
 - а) Потебня;
 - б) Франко;
 - в) Овсянико-Куликовський.
4. З'ясуйте, якого поняття стосується визначення: «художня закономірність, яка об'єднує всі елементи форми, які визначаються напрямом, родом, видом, жанром, змістом твору»:
 - а) течії;
 - б) стилю;
 - в) напрямку.
5. Визначіть століття, в якому сформувалося бароко:
 - а) XVI;
 - б) XIX;
 - в) XX.
6. З'ясуйте, кому належить теза: «Розум може помилятися, а почуття ніколи»:
 - а) Руссо;
 - б) Буало;
 - в) Декарту.
7. Вкажіть, хто був теоретиком натуралізму:

- а) Буало;
 - б) Золя;
 - в) Шанфлері.
8. З'ясуйте, для якої течії модернізму характерні: виняткові характери у виняткових обставинах, динамізм, увага до суспільно-національних проблем, уславлення вольової, активної людини, «великого чину»:
- а) для футуризму;
 - б) для неоромантизму;
 - в) для символізму.
9. Назвіть ім'я філософа, якому належить теорія трагічної вини:
- а) Аристотель;
 - б) Гегель;
 - в) Кант.
10. Назвіть ім'я основоположника інтуїтивізму:
- а) Потебня;
 - б) Бергсон;
 - в) Брюнетьєр.
11. З'ясуйте, що таке ремінісценція:
- а) запозичення образів, деталей, мотивів з відомого твору;
 - б) копіювання творів попередників;
 - в) повторення теми якогось твору у трохи зміненому вигляді.
12. Вкажіть, хто з письменників належить до футуристів:
- а) Гумільов;
 - б) Осьмачка;
 - в) Семенко.
13. Вкажіть, яка наука вивчає загальні закономірності розвитку літератури
- а) історія літератури;
 - б) теорія літератури;
 - в) літературна критика.
14. З'ясуйте, кому належить думка про зовнішню і внутрішню форму слова:
- а) О. Потебні;
 - б) Харцієву;
 - в) Райнову.
15. Назвіть вид малого епосу, для якого характерні: іронія, гротеск, каламбур, сатирична деталь:
- а) фейлетон;

- б) нарис;
- в) пародія.

№ 27

1. Кому з німецьких просвітників належить думка: «в театрі ми можемо довідатися не про те, що зробила та чи інша людина, а що зробить кожна людина з таким характером у таких умовах?»:
 - а) Баумгартену;
 - б) Лессінгу;
 - в) Вінкельману.
2. Назвіть представників естетики інтуїтивізму:
 - а) Бенфей;
 - б) Берґсон;
 - в) Тен.
3. Вкажіть, у творах якого напряму трагічний конфлікт виникав на основі суперечностей між почуттями героїв і обов'язком перед державою:
 - а) реалізму;
 - б) класицизму;
 - в) сентименталізму.
4. З'ясуйте, прихильники якої теорії вважали, що специфіка мистецтва в тому, що воно змальовує естетичні сторони життя:
 - а) образної специфіки мистецтва;
 - б) предметної;
 - в) естетичної сутності мистецтва.
5. Назвіть, якому напряму літературознавства ХХ ст. властиві такі ознаки: поезія не пов'язана з мораллю, політикою, релігією, епохою, психологією, відособлена від історико-психологічних фактів. Звертаючись до епохи, біографії письменника, історії, не можна зрозуміти текст:
 - а) «філософії життя»;
 - б) «новій критиці»;
 - в) феноменології.
6. З'ясуйте, до якого літературного роду належить балада:
 - а) до епосу;
 - б) до лірики;
 - в) до жанрів змішаної форми.
7. З'ясуйте, де виник класицизм:
 - а) у Німеччині;

- б) у Франції;
 - в) в Англії.
8. Назвіть філософську основу натуралізму:
- а) раціоналізм;
 - б) позитивізм;
 - в) сенсуалізм.
9. З'ясуйте, яку філософію називають філософією болю і відчаю:
- а) раціоналізму;
 - б) сенсуалізму;
 - в) екзистенціалізму.
10. Визначіть, для якої течії модернізму характерні: нехтування літературними традиціями, психологізмом, деструкція лексики, естетизація техніки:
- а) для неоромантизму;
 - б) для футуризму;
 - в) для екзистенціалізму.
11. З'ясуйте, де сформувався експресіонізм:
- а) в Англії;
 - б) у Німеччині;
 - в) у Франції.
12. Визначіть, кому належить думка: «Я мислю, значить я існую»:
- а) Буало;
 - б) Декарту;
 - в) Руссо.
13. З'ясуйте, яку філософію називають філософією болю і відчаю:
- а) раціоналізму;
 - б) екзистенціалізму;
 - в) сенсуалізму.
14. З'ясуйте, хто був родоначальником культурно-історичної школи:
- а) Сент-Бев;
 - б) Іпполіт Тен;
 - в) Бергсон.
15. Вкажіть, що слід розуміти під парафразою:
- а) повторення теми якогось твору у трохи зміненому вигляді;
 - б) перенесення композиційного ладу твору-джерела в сучасний твір;
 - в) скорочений або поширений виклад своїми словами чужих думок.

№ 28

1. Визначіть назву науки, яка вивчає і встановлює історію творів з метою їх подальшого дослідження, відновлює авторський текст:
 - а) герменевтика;
 - б) палеографія;
 - в) текстологія.
2. Назвіть імена представників культурно-історичного напрямку в українському літературознавстві:
 - а) Дашкевич, Пипін, Петров;
 - б) Потебня, Овсянко-Куликовський;
 - в) Харцієв, Лезін.
3. З'ясуйте, що таке професійна близькість письменників:
 - а) метод;
 - б) напрям;
 - в) школа.
4. Визначіть, хто був теоретиком класицизму:
 - а) Руссо;
 - б) Буало;
 - в) Стерн.
5. З'ясуйте, кому належить теза: «Розум може помилятися, а почуття – ніколи»:
 - а) Буало;
 - б) Руссо;
 - в) Декарту.
6. Вкажіть імена сентименталістів:
 - а) Буало;
 - б) Фонвізін;
 - в) Стерн.
7. З'ясуйте, для якої течії модернізму характерні: виняткові характери у виняткових обставинах, динамізм, драматизм, уславлення вольової, активної людини, «великого чину»:
 - а) символізм;
 - б) футуризм;
 - в) неоромантизм.
8. З'ясуйте, кому належить теорія «відкритого тексту»:
 - а) Потебні;
 - б) Еко;

- в) Дерріді.
9. Назвіть прихильників теорії предметної специфіки літератури:
- а) Пospелов;
 - б) Абрамович;
 - в) Гегель.
10. Вкажіть, для якого напрямку характерні такі жанри: подорожні нотатки, сімейно-побутова повість, епістолярний роман, елегія, ідилія:
- а) для романтизму;
 - б) для сентименталізму;
 - в) для бароко.
11. З'ясуйте, яку філософію називають філософією болю і відчаю:
- а) інтуїтивізм;
 - б) екзистенціалізм;
 - в) сенсуалізм.
12. Визначіть, чия концепція лежить в основі структуралізму:
- а) Брюнетьєра;
 - б) Соссюра;
 - в) Дерріди.
13. Визначіть, що слід розуміти під парафразою:
- а) повторення теми твору у трохи зміненому вигляді;
 - б) скорочений або поширений виклад своїми словами чужих думок;
 - в) перенесення композиційного ладу твору-джерела в сучасний твір.
14. Визначіть, кому належать слова: «Прекрасна та істота, в якій ми бачимо життя таким, яким воно має бути за нашими поняттями»:
- а) Потебні;
 - б) Франку;
 - в) Чернишевському.
15. Назвіть прихильників теорії предметної специфіки літератури:
- а) Пospелов;
 - б) Абрамович;
 - в) Гегель.

№ 29

1. Назвіть ім'я автора праці «Оборона і звеличення французької мови»:
- а) Лопе де Вега;
 - б) Данте;

- в) Жоашен дю Белле.
2. З'ясуйте, кому належить теза про смерть автора:
- а) Дерріді;
 - б) Фраю;
 - в) Фуко.
3. Хто з німецьких філософів вважав, що краса у мистецтві досконаліша, ніж у природі:
- а) Кант;
 - б) Гегель;
 - в) Шиллер.
4. Кому належать слова: «Поетична краса – це не є сама красота поетичної форми, а ні нагромадження якихось естетичних і гарних образів...?»:
- а) Лесі Українці;
 - б) Довженку;
 - в) Франку.
5. З'ясуйте, кому належить термін «архічитач»:
- а) Ізеру;
 - б) Ріффатеру;
 - в) Еко.
6. Назвіть жанр ліричного твору сумного, меланхолійного змісту:
- а) пеан;
 - б) епіталама;
 - в) елегія.
7. З'ясуйте, який напрям запровадив ієрархію жанрів:
- а) сентименталізм;
 - б) романтизм;
 - в) класицизм.
8. Визначіть, де сформувався сентименталізм:
- а) у Німеччині;
 - б) у Франції;
 - в) в Англії.
9. Вкажіть, хто був теоретиком натуралізму:
- а) Руссо;
 - б) Золя;
 - в) Буало.
10. З'ясуйте, звідки пішла назва напрямку імпресіонізм:
- а) від назви музичного твору;

- б) картини;
 - в) вірша.
11. Вкажіть, кому належить теорія «відкритого тексту»:
- а) Фуко;
 - б) Дерріді;
 - в) Еко.
12. Визначіть, де сформувався футуризм:
- а) в Італії;
 - б) у Франції;
 - в) у Німеччині.
13. З'ясуйте, де сформувався експресіонізм:
- а) в Англії;
 - б) у Німеччині;
 - в) в Італії.
14. Назвіть імена представників культурно-історичного напрямку в літературознавстві:
- а) Дашкевич, Пипін, Петров;
 - б) Потебня, Овсянико-Куликовський;
 - в) Харцієв, Лезін.
15. З'ясуйте, що таке професійна близькість письменників:
- а) метод;
 - б) напрям;
 - в) школа.

№ 30

1. Вкажіть назву літературознавчої науки, яка вивчає сучасний літературний процес, оцінює нові твори:
- а) історія літератури;
 - б) теорія літератури;
 - в) літературна критика.
2. Кому належить думка: «Слухач може краще мовця зрозуміти, що приховано за словом, і читач може краще самого поета досягнути ідею його твору»?
- а) Овсянико-Куликовському;
 - б) О. Потебні;
 - в) Харцієву.
3. З'ясуйте, якої літературознавчої категорії стосується визначення «принцип відбору, оцінки і відображення»:
- а) течії;

- б) методу;
 - в) напряду.
4. Визначіть, який метод відноситься до реалістичного:
- а) бароко;
 - б) сентименталізм;
 - в) натуралізм.
5. Назвіть напрям, який запровадив ієрархію жанрів:
- а) сентименталізм;
 - б) класицизм;
 - в) романтизм.
6. Вкажіть, коли виник сентименталізм:
- а) у XVI ст.;
 - б) у XVIII ст.;
 - в) у XIX ст.
7. З'ясуйте, кому належать слова: «розум може помилятися, а почуття – ніколи»:
- а) Буало;
 - б) Руссо;
 - в) Декарту.
8. Вкажіть, хто був теоретиком натуралізму:
- а) Шанфлері;
 - б) Руссо;
 - в) Золя.
9. Визначіть, для якої модерністської течії характерні: неприйняття традицій, деструкція лексики, естетизація техніки:
- а) для футуризму;
 - б) для неоромантизму
 - в) для символізму.
10. З'ясуйте, де сформувався експресіонізм:
- а) в Англії;
 - б) у Німеччині;
 - в) в Італії.
11. Визначіть, яку філософію називають філософією болю і відчаю:
- а) екзистенціалізму;
 - б) раціоналізму;
 - в) сенсуалізму.
12. З'ясуйте, який напрям характеризується такими особливостями: ігровий стиль, іронічність, пародійність, інтертекстуальність, епатажність:

- а) імпресіонізм;
 - б) футуризм;
 - в) постмодернізм.
13. Вкажіть, якого терміна стосується визначення: «художня закономірність, яка об'єднує в якості її носіїв всі елементи форми, які визначаються змістом твору, напрямом, родом, видом, жанром»:
- а) жанру;
 - б) стилю;
 - в) течії.
14. Визначіть, кому належить думка: «піднесене – це щось більше, сильніше від інших явищ»:
- а) Гегелю;
 - б) Канту;
 - в) Чернишевському.
15. Назвіть батьківщину деконструктивізму:
- а) Німеччина;
 - б) Франція;
 - в) США.

Література

Підручники, посібники

1. Бандура О. М. Теорія Літератури. Посібник для учителів. Київ : Рад. школа, 1969.
2. Безпечний І. Теорія літератури. Київ : Смолоскип, 2009. 388 с.
3. Білоус П. В. Теорія літератури. Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2013.
4. Боров Ю. Естетика. М., 1988.
5. Волков И. Теория литературы. М., 1995.
6. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / За наук. ред. О. Галича. Київ : Либідь, 2001.
7. Гуляев Н. Теория литературы. М., 1985.
8. Гуляев Н., Богданов А., Юдкевич П. Теория литературы в связи с проблемами эстетики. М., 1970.
9. Естетика / За ред. П. Левчук. Київ, 1997.
10. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX–XX вв. Трактаты, статьи, эссе. М., 1987.
11. Іванишин В. Нариси з теорії літератури. Навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2010.
12. Левчук Л. Західноєвропейська естетика XX століття. Київ, 1997.
13. Левчук Л. Психологія: історія, теорія, мистецька практика. Київ, 2002.
14. Левчук Л., Панченко В., Оніщенко О., Кучерюк Д. Естетика. Київ, 2005.
15. Овсянников М. История эстетической мысли. М., 1984.
16. Осьмакова Л. Н. Хрестоматія по теорії літератури: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2101. «Рус. яз. и лит.» / Сост. Л. Н. Осьмакова; вступит. статья П. А. Николаева. М. : Просвещение, 1982.
17. Павличко С. Теорія літератури. Київ, 2002.
18. Пospelов Г. Теория литературы. М., 1978.
19. Теория литературы: Основные проблемы в историческом освещении: В 3-х т. М., 1963-1965. Т. I–III.
20. Теорія літератури / За ред. Воробйова В. Ф. та В'язовського Г. А. Київ : Вища школа, 1975.
21. Уэллек Р. и Уоррен О. Теория литературы. М., 1978.

22. Ференц Н. С. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014.
23. Хализев В. Теория литературы. М., 2000.
24. Чижевський Д. Історія української літератури. Тернопіль, 1994.
25. Яусс Г.-Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика. Київ : Основи, 2011.

Додаткова література

1. 20-і роки: літературні дискусії, полеміки. Літературно-критичні статті / Упорядкув. В. Г. Дончик. Київ : Дніпро, 1991.
2. Кузнецов Ю. Б. Імпресіонізм в українській прозі кінця ХІХ – поч. ХХ століття. Київ, 1995.
3. Моклиця М. Модернізм у творчості письменників ХХ століття. – Ч. 1: Українська література. Луцьк, 1999.
4. Моклиця М. Модернізм як структура. Філософія. Психологія. Поетика. Луцьк, 1998.
5. Павличко С. Д. Дискурс модернізму в українській літературі ХХ століття. Київ 2000.
6. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. Монографія. Вид. друге, допов. і перероб. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002.
7. Краткая литературная энциклопедия. Т І–VI. М., 1962–1971.
8. Літературознавча енциклопедія : у двох томах / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія». 2007. Т. І. : А–Л. 608 с.; Т. ІІ. : М–Я. 624 с. (Сер. «Енциклопедія ерудита»).
9. Литературный энциклопедический словарь / Под общ. ред. В. М. Кожевникова и П. А. Николаева. Москва : Сов. энциклопедия, 1987.
10. Літературознавчий словник-довідник / Редкол. Гром'як Р. Т., Ковалів Ю. І., Теремко В. І. Київ : ВЦ «Академія», 1997.
11. Українська Літературна Енциклопедія: В 5 т. / Редкол.: І. О.Дзеверін (відповід. ред.) та ін. Київ : Голов. Ред. УРЕ ім. М. П. Бажана, 1988. Т. 1: А-Г; 1990. Т. 2: Д-К ; 1995. Т. 3: К-Н.
12. Хрестоматия по теоретическому литературоведению / Изд. подг. И. Чернов. Тарту, 1976.
13. Хрестоматия по теории литературы / Составитель Осьмакова Л.-М., 1982.

14. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. 2-е вид., доп. / За ред. М. Зубрицької. Львів : Літопис, 2002.

Навчально-методичні посібники

1. Анализ художественного произведения / Под. ред. М. Семёновой. М., 1967.
2. Бандура О. Вивчення елементів теорії літератури у 9-11 класах. Київ, 1989.
3. Беленький Г. Теория литературы в выпускном классе. М., 1964.
4. Гиршман И. Литературное произведение. Теория и практика анализа. М., 1991.
5. Голомб Л. Методологія та методика студентських наукових досліджень із українського літературознавства. Навчально-методичний посібник. Ужгород : Вид-во «Брега», 2012.
6. Есин А. Принципы анализа литературного произведения. М., 1998.
7. Калачёва С. Методика анализа сюжета и композиции литературного произведения. М., 1973.
8. Корман Е. Изучение текста художественного произведения. М., 1967.
9. Краснова Л. До проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору. Дрогобич, 1997.
10. Лесик В. Елементи теорії літератури в школі. Київ, 1969.
11. Лотман Ю. Анализ поэтического текста, структура стиха. Л., 1972.
12. Маймин Е., Слинина Э. Теория и практика литературного анализа. Пособие для студентов пединституты. М., 1984.
13. Марко В. П. Аналіз художнього твору. Київ : ВЦ «Академія», 2013. 262с.
14. Марко В. Стежки до таїни слова: Літературознавчі й методичні студії. Кіровоград, 2007.
15. Ревякин А. Проблемы изучения и преподавания литературы. М., 1972.
16. Тюпа В., Фуксон Л., Дарвин М. Литературное произведение. Проблемы теории и анализа. Кемерово, 1997.
17. Фролова К. Аналіз художнього твору. Київ, 1975.
18. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період. Навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 248 с. (Серія «Альма-матер»).

Контрольні питання до іспиту з курсу «Теорія літератури та основи естетики»

1. Предмет і завдання теорії літератури.
2. Естетика Давньої Греції.
3. Естетика Платона.
4. Естетика Аристотеля.
5. Естетика Середніх віків.
6. Естетика Відродження.
7. Естетика класицизму.
8. Естетика Просвітництва.
9. Особливості естетики англійського Просвітництва.
10. Естетика французького Просвітництва.
11. «Нова критика».
12. Естетика німецького Просвітництва.
13. Естетика Канта.
14. Естетика Гегеля.
15. Зародження і розвиток українського літературознавства.
16. Українське літературознавство ХХ ст.: здобутки і втрати.
17. Біографічний метод.
18. Еволюційний метод.
19. Культурно-історична школа.
20. Порівняльно-історична школа.
21. Міфологічна школа.
22. Психологічна школа.
23. Фройдизм.
24. Інтуїтивізм.
25. Екзистенціалізм.
26. Формалізм і структуралізм.
27. Новітні течії і напрями у літературознавстві.
28. Фемінізм.
29. Постколоніальна критика.
30. Рецептивна естетика.
31. Постмодерністська естетика.
32. Питання специфіки літератури у літературознавстві.
33. Теорія образної специфіки мистецтва.
34. Теорія предметної специфіки мистецтва.
35. Література як вид мистецтва.
36. Наукове і художнє пізнання.
37. Специфіка художнього образу.
38. Проблема типового.
39. Характер і обставини, художня деталь.
40. Умовність художнього образу.
41. Проблема індивідуалізації художнього образу.
42. Характер і логіка його розвитку.
43. Предмет зображення і його образ.

44. Роль фантазії і вигадки в художній літературі.
45. Творчий процес.
46. Свобода творчості і детермінізм у літературі.
47. Теорія безконфліктності.
48. Автор твору. Типи вираження образу автора.
49. Читач. Категорії читача.
50. Суть і функції художньої літератури.
51. Види мистецтва і специфіка художньої літератури.
52. Прекрасне в житті і в мистецтві.
53. Естетичний ідеал.
54. Трагедія. Трагічне в житті і в мистецтві.
55. Комедія. Комічне в житті і в мистецтві.
56. Пафос і його види.
57. Специфіка літературної критики.
58. Жанри літературної критики.
59. Проблеми змісту і форми розвитку літератури.
60. Форми вираження змісту і форми.
61. Літературний процес і його особливості.
62. Спадкоємність, впливи, традиції і новаторство в художній літературі.
63. Теорія літературних родів.
64. Проблема літературних жанрів.
65. Епос і його особливості.
66. Види і жанри епосу.
67. Лірика, її особливості, жанри.
68. Драма, особливості драматичних творів.
69. Види і жанри драми.
70. Комедія, її особливості, жанри.
71. Суміжні змістоформи.
72. Художній напрям.
73. Художній метод.
74. Літературна течія.
75. Літературна школа.
76. Стиль як естетична категорія.
77. Бароко.
78. Класицизм.
79. Сентименталізм.
80. Романтизм і романтика.
81. Реалізм.
82. Натуралізм.
83. До питання про соціалістичний реалізм.
84. Модернізм.
85. Символізм.
86. Імпресіонізм.
87. Футуризм.
88. Експресіонізм.
89. Неоромантизм.
90. Постмодернізм.

**Навчально-методичний посібник
із курсу «Теорія літератури та основи естетики»**

*(для студентів українського відділення
філологічного факультету)*

**Упорядкування та комп'ютерний набір:
Ольга Чижмар**

**Верстка:
Станіслав Жуков**

**Дизайн обкладинки:
Олександр Іванов**

Формат 60х84/16. Умовн. друк. арк. 6,04. Зам. № 57. Наклад 100 прим.
Видавництво УжНУ «Говерла».
88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 18. E-mail: hoverla@i.ua

*Свідоцтво про внесення до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції –
Серія 3т № 32 від 31 травня 2006 року*